

बसुन्धरादेवी व्रत-बारव

पिथना: देछा:म्ह
नरेशानन्द वज्राचार्य

सं. अष्टमुनि गुभाजु

श्री वसुन्धरादेवी व्रत-वाखं

सं. अष्टमुनि गुभाजु

पिथना: देछाम्ह:-

तरेशानन्द वज्राचार्य

कोहिति, यें ।

पिकाक : नरेशानन्द वज्राचार्य व स-परिवार
कोहिती, यैं । ४२५७१२५

पिथना : स्वक्वःखुसी, न्यासःगू
ने.सं. ११२५ कौलाध्व द
(२०६२ आश्विन २५) मंगलवाः

सफूया हामा : मनू मात्र सकलें ।

द्यबः किपा : दिवंगत रत्नकाजी वज्राचार्यपाखें साभार

मू : एकचित्तं ब्वनाबिइगु ।

कम्प्युटर : वज्र कम्प्युटर होम,
रिना वज्राचार्य, नःबही, यैं । ☎ : ४-२६१२५२

थाकू :- संकटा प्रिन्टर्स, संकटा मन्दिर, टेबहाल, काठमाडौं
फोन:-४-२२८२०८, ४-२४४५७९

सफू ज्यायेगु ज्या क्वचायेकाः
मां-बाःया पालिकाय् देछाया !

-अष्ट

लयता: खँ

श्री बसुन्धरा ब्रत-कथा चव्याः पिकायेत्यना धकाः जिहा
शिष्य अष्टमुनिं धाःगु न्यनेमात्रं जितः तःधंगु हर्ष जुल ।

थ्व बसुन्धराया तिलाब्रत धकाः दँय् छक्वः ला तच्चतं हे
न्यंक चलय्जू । हानं लय्-लय्पतिं नं ब्रत दनीपिं दु । थबलय्
ब्रतय् बाखं कनाबिइपिं मदयाः छुयाये छुयाये जुइगु । थज्याःगु
बाखं सफू धाःसा संस्कृत भाषां जुयाच्चन । संस्कृत भाषां बाखं
कनीपिं गुरुपिं तच्चतं हे कम जुयाः वनाच्चन । हानं नेपालभाषां
धाःसा बसुन्धराया बाखं सफू आपाःसिके मद्दु, साप दुर्लभ जुयाच्चन ।
थज्याःगु आपतय् थौं सपूतह्य नेपालभाषा सेवी अष्टमुनिं
बसुन्धराया ब्रत च्वनेबलय् कनेगु श्री शाक्यमुनि भगवान् बुद्धं
घोषितारामय् कनाबिज्याःगु अश्वघोष नन्दितमुखावदान थौं
न्ह्याह्यस्यां कने फुगु, न्ह्याह्यस्यां थूगु नेपालभाषां सम्पादन
यानाः प्रकाशन याःगुलिं हानं हानं थज्याःगु धर्मग्रन्थया सफूत
चव्याः पिकाये फयेमा धकाः अष्टमुनि वज्राचार्ययात तःधंगु
आशीर्वाद बियागु जुल ।

मेमेपिं जि शिष्यपिसं नं थथे हे धर्मग्रन्थया सफू चव्याः
पिकाःगु स्वयेदत धालसा तःधंगु सफल जूहा जि ताये ।

शुभ मङ्गलम् भवन्तु सर्वदा !

-बद्रीरत्न वज्राचार्य

बौद्ध धर्मय् बसुन्धरादेवी

नेपालय् भाद्रकृष्ण तृतीया धालसां यंलागाःया गातिलाःखुन्हु बसुन्धरादेवीया तृतीयाव्रत दनेगु वज्रयानी बौद्ध पूजा पद्धति अनुसार यानावयाच्चंगु दु । गथे राजधानी काठमाडौं व पहाड पर्वतय् च्वपिं हिन्दू मिसातय् भाद्रशुक्ल तृतीया व पञ्चमी (तीज व ऋषि पञ्चमी) खुन्हु ह्यछम्हं ह्याउँक वसः पुनाः पशुपतिइ वा मेथाय् गनं महादेवया मन्दिरय् देकेवनाः अबुसं च्वनी । तराई प्रदेशय् च्वपिनि कार्तिकशुक्ल षष्ठीखुन्हु छठ पर्वया व्रत च्वनी । थथे हे यें, यल व ख्वपय् च्वपिं बौद्धतय् मिसामिजं निखलःसियां ह्यछम्हं ह्यासुक वसः पुनाः खुसिइ वा लुंयागु हितिइ म्वः ल्हुयाः बसुन्धरादेवीया धलं दनाः व्रत च्वनी ।

बसुन्धरादेवीया मन्दिर मेपिं देवीपिनि मन्दिर थें थाय् थासय् देगः दयेकाः स्वनातःगु मदुसा नं येंय् स्वयम्भू स्थानय् स्वयम्भूया दक्षिणपाखे बसुपुर धयाथाय् उत्तर दिशा स्वयाबिज्यानाच्चं ह्य बसुन्धरादेवीया मन्दिर दु । थथे हे महाराजगञ्जया क्वय् चक्रपथं च्वय् उत्तरपाखे बसुन्धराद्वं धकाः छगू द्वं हे दु । थन बसुन्धरादेवीया मूर्ति स्थापना यानातःगु दु । आपाः थें विहारया आगमय् व वज्राचार्य, शाक्य व तुलाधरपिनि छेंया आगमय् बसुन्धरादेवीया मूर्ति वा कलश वा थुलि नं मदुसा बसुन्धरादेवीया तसबीर जकसां तयातःगु दइ । बसुन्धरादेवीया

मूर्तिलिसें जन्मल जलेन्द्रयात छचों छगः जक मदुंक लखय् थुनातःगु दइ ।

बसुन्धरादेवीयात बसुन्धरा, बसुन्धरी, बसुधरी, बसुमती, बसुधा, धनवती, धान्यवती, श्रीमती, प्रभावती धकाः नं धयातःगु दु । थथे हे जन्मल जलेन्द्रयात धनेन्द्र धकाः नं धाइ ।

बसुन्धरादेवीया परिचय थथे बियातःगु दु- बसुन्धरादेवीया ख्वाः स्वपाः दु । ल्हाः खुका दु । दथुया ख्वाः ह्यासुसे च्वं, जवयागु महालक्ष्मीया ख्वाः कुंकुमवर्ण व खवयागु कौमारीया ख्वाः ह्याउँसे च्वं । जवयागु मूगु ल्हाःतिं जपमाला ज्वनाबिज्यानाच्चंगु दु । जपमाला समाधि वा ध्यानया प्रतीक खः । जीवनय् सफलता प्राप्त यायेत चित्तस्थिर यानाः लगनशीलता दयेकेमाः । जप, ध्यान यायेमाः धयागु संकेत खः । निपागु ल्हाःतं ज्वलान्हाय्कं ज्वनाबिज्यानाच्चंगु दु । न्हाय्कंया न्ह्योने भिंगु वा मभिंगु छु वस्तु दइ उकिइ वया हे प्रतिरूप खनेदइ । न्हाय्कं स्वयेगु बांमलाकेत मखु, बांलाकेत खः । बांमलाःसा न्हाय्कं स्वयाः बांलाकेगु, बांलाःसा भन हे बांलाकेगु न्हाय्कं स्वयेगुया अर्थ खः । न्हाय्कंयात संस्कृत भासं आदर्श धाइ । न्हाय्क आदर्श जीवन न्ह्याकेगु छगू ज्वलं खः । स्वकागु ल्हाःतं अभय वरदान बियाबिज्यानाच्चंगु दु । मनूतय्गु जीवनय् विभिन्न प्रकारयागु भय वयाच्च्वनी- गथे सरकारपाखेंया भय, खँया भय, अनिकालया भय, मर्त्यवं सिइगु भय । थुज्याःगु भयपाखें रक्षा यायेगु अभय वरदान खः ।

खवया मूलगु ल्हाःया ज्वँसा पुस्तक खः । पुस्तक प्रज्ञा अर्थात् ज्ञान बुद्धिया प्रतीक खः । पुस्तकीय ज्ञान मदयेक मनूतसें व्यावहारिक क्षेत्रय् व आध्यात्मिक क्षेत्रय् च्वन्त्याःगु ज्या याये फइमखु । ज्ञान हे उन्नति पथय् न्ह्याःवनेगु, धर्मया मार्गय् थहां वनेगु ज्वलं खः । निकागु ल्हाःतय् वागुँइ ज्वनाबिज्याःगु जुल । वागुँइ धनधान्यइया चिन्ह खः । म्वानाच्चनेत मनसे मगाः । नयेत मुख्यतः अन्न माः । बसुन्धरादेवी बसु धयागु धनया स्वामिनी खः । धनधान्य प्रशस्त दतकि मनूतय् जीवन सुखं हनेदइ । राष्ट्रया उन्नति जुइ । स्वकागु ल्हाःतं पूर्ण कलश ज्वनाबिज्याःगु जुल । कलशय् लः जायाच्चनी । कलश पूर्णताया प्रतीक खः । बसुन्धरादेवीया वर प्रसादं सुख ऐश्वर्य वृद्धि जुइ, पाप नाश जुइ, पुण्य लाभ जुइ । मेमेपिं देवदेवीया वाहन वा आसन पशुपक्षी आदि खने दुसा बसुन्धरादेवीया आसन कलश जुयाच्चंगु दु ।

लुँ म्हासुसे च्वं, वा म्हासुसे च्वं । ह्यासु धयागु धनधान्यया प्रतीक खः । ह्यासुगुयात सुवर्ण धाइ । बसुन्धरादेवी स्वयं ह्यासुगु वर्णयाह्य खः । वसपोलयात ह्यासुगु रङ्ग यः । उकिं बसुन्धरादेवीया ब्रत दनेबलय् पूजायात ह्यासुगु वस्तुयात प्राथमिकता बियातःगु दु । फुसा दँय्दसं बसुन्धराया मूर्तियात लुँयागु न्हूगु तिसां तिइकाः पुज्याये माःगु खः तर थ्व सम्भव मदुगुलिं छुचुंनय हल तयाः ह्यासुकाः थ्व छुचुंयागु न्हाय्पनय सुइगु चाःचा, कवलय्गु रत्नमाः, हिरायफ्वः, ल्हाःतय् न्ह्यायेगु

चुल्या, तुतिइ न्ह्यायेगु कल्ली दयेकइ । द्योयात थ्वहे तिसां तिइकइ । मरि नं ह्यासुगु हे छुइ । ह्यासुगु पातया पर्सि सिंकाः गां न्ययेकइ । पात मदुसा म्हासुगु कापःयागु गा, पर्सि दयेकाः पुंकइ । ह्यासुगु छिकिछिकिबुँस्वां व मेगु नं फछिंफक्व ह्यासुगु स्वां छाइ । हलुखं छिनाः जाकि ह्यासुकइ । जजंका व इताः नं ह्यासुक छिनातइ । ब्रत का नं ह्यासुगु हे तइ । सिसाबुसा ह्यासुगु हिसि व आमासि छायेगु याइ । थथे द्यो ह्यासुह्य, द्योयात छायेगु वस्तु ह्यासुगु, ब्रत दनीपिसं पुनीगु वसः ह्यासुगु थथे यानाः दनिगु तिलाब्रत वज्रयानी बौद्ध धर्मया ताकालनिसें न्ह्यानावयाच्चंगु दार्शनीय ब्रत खः ।

थ्व तृतीया ब्रत धलं दनीबलय् कनीगु 'श्री बसुन्धरादेवी पूर्वकथा ब्रत धर्म सम्पूर्ण नन्दीमुख अश्वघोष अवदान' बाखंया सार थथे दुः- तुषिताभुवनय् बिज्यानाच्चं ह्य श्री बसुन्धरादेवी मर्त्यलोकया श्रीपुर नगरय् च्वं ह्य राजा सूर्योदय थः लानि चूडदेवीनाप च्वनाः प्रजा प्रतिपालन व धर्मकर्म लोमंकाच्चंबलय् नन्दीमुख व अश्वघोष निह्य छ्वयाहयाः जुजुयात बसुन्धराया ब्रत दंकेबिल, पितिनातः ह्य लानि निम्बदेवीं ब्रत दंगुलिं भिखाचा छें लाय्कू छेंय् हिल, लाय्कुलिइ च्वं ह्य चूडदेवीं देवीयागु ब्रतका स्वां-सिन्हः थुथुयानाः वांछ्वःगुलिं फात्वाः जुइकाः तसकं दुःख सिइमाल व लिपा अप्सरापिनिपाखें बसुन्धराया ब्रत दने खनाः फात्वाः तनाः न्हापा थें जुल । राजा सूर्योदय, लानिपिं निम्बदेवी व चूडदेवीपिं सुखभोग यानाः लिपा तुषिताभुवनय् वन ।

छह नां मसिउह मे च्वमि थ्व बाखं लोक लय् तयाः
चिनातःगु न्हापाया नित्वाः चरण न्ह्यब्वयाः जिगु धायेगु खं
थनंतुं क्वचायेके।

शरण महालक्ष्मी कुमारी बसुन्धरा
प्रभुयागु चरणय् दान शिर तयाः ॥ धु ॥

जवयागु ख्वाल कुमकुम वर्ण
खवयागु ख्वाल हेंगुलि वर्ण,
दथुयागु ख्वाल ह्मासुगु वर्ण
सूर्य समानं तेज थिना च्वंहा।

थ्व मचा सरिका प्राणी लहिनाः
अन्न धन रत्न परिपूर्ण बियाः
षट्गति योनि गुलि दु प्राणी
थव मचा भालपा मोक्षपद बियाः।

फणीन्द्ररत्न वज्राचार्य
भ्वाबाहाः यें।

पिकाःपाखें

बाज्या-बजेपिं मदुगु नं तःदं दत । जितः जन्म ब्यूम्ह
बाःनं वहे सालय् मन्त । छगू हे सालं थःपरिवारया स्वम्हमछिं
परिवार पाः जुइकाः च्वनेमाःगु व उबलय् दःख जुल । यक्व
लिपा वसपोलपिं लुमना वयाच्वन । उकिं, दिवंगत जुयाबिज्याःपिं
बाज्या-बजे व बाःया नामं न्ह्यागुसां छगू पुण्यकार्य याये दःसा
ज्यू धकाः मतिइ वयाः पासा अष्टमुनि गुभाजुयात "छुं सफू
छापय् यायेगु दःसा जितः धाःसां ज्यू । जिं नं छापय् यानाबिइ"
धया ।

वसपोलं "दंय् दंसं तिलाब्रत दनेबलय् कनेगु सूर्योदय
राजाया बाखं फुनाच्वन । काःवःपिन्त मन्त धकाः लितछ्वये
मालाच्वन, उकिं वहे छापय् यानाबिज्याःसा यक्वसित ज्या वइ ।"
धकाः सफू क्यनाबिज्यात लिसें नकतिनि जक पिहां वःगु-
बाज्यायागु जीवनी नं दुगु सफू "हनेबहःपिं लुमंकाः" नं छगू
बियाबिज्यात । अले जिगु मतिइ वन, व नं तयेगु, बाखं नं तयाः
पिथने दःसा ज्यू तायेकाः छापय्यायेत माःगु ग्वसाः ग्वयाबिज्यायेत
अनयात हे इनाप याना । थुकिइ "वंशवृक्ष छगू नं तयेदःसा ज्यू"
धकाः पासा अनितबहादुर शाक्यं थःथाय् क्वथाय् च्वनाः जिमिगु
हे न्ह्यःने वंशवृक्ष नं दयेकाबिल । थुकथं थपालय् तिलाब्रतया
लसता दिं लुमंकाः मोहनीया लसताय् जूसां थुगु सफू पिथनाः
जनसमक्ष न्ह्यब्वयाच्वना । मदुपिं बाज्याबजे व बौयात लुमंकाः

वसपोलपिनि नामं नं छुं खँ च्वयाः ब्वयाच्चना-

बाज्याया खँ ल्हायेगु खःसा- बाज्यायात यक्वस्यां म्हस्यूगु जुल । उकिसं कमलानन्द गुरुगुं च्वयाबिज्याःगु बाज्याया जीवनी "हनेबहःपिं लुमंका" सफुतिइ नं पिदंगु दु । जि वसपोल लिसेलिसें जुयाः थम्हं नं छुं छुं पूजाआजा सयेकागु दु । अले ल्वगिपिन्त नाडी स्वयाः भारय् यायेगु तक ज्या जिं बाज्यापाखें सयेकागु जुल । बाज्यां बुद्धधर्म व समाजया आपालं सेवा यानाबिज्यात । उकिं वसपोल यात उबलय् नांजाःपिं पंडित, धर्मगुरुपिनि भ्वलय् तयाः स्वयेगु याः । अभ्र धाइपिसं ला थुलितकं धायेगु याःकि जोगमुनि गुरुजु, आनन्दमुनि अमोघवज्र गुरुजु लिसे स्वानाः बाज्या धर्मानन्द वज्राचार्य सहितं प्यम्ह गुरुजुपिन्त बाज्यापिनि ईयापिं "प्यंगःथां" धकाः नं धायेगु याःगु खँ थम्हं स्यूगु ताःगु खँ जुल । न्ह्याक्व सःस्यू जूसां, समाजसेवी धार्मिक व्यक्तित्व जूसां आखिर जन्म जुसेलि मुत्यु मजुसें मगाः । वहे कालचक्रया क्रमय् बाज्या २०३६ सालं दिवंदत जुल । अथे हे अजि नं वहे सालय् मन्त, बाः नं वहे सालय् आकाभाकां मन्त ।

बाज्यां थें बाःनं नं जजमानी ज्या, ज्योतिष ज्या, भारय् यायेगु आदि कुलायनी ज्या यायां- २००९ सालय् निजामति किताबखानाय् ज्या यानाबिज्यात । वहे सालय् तःछेंबहाःया गुह्यमानन्द व चन्द्रमाया वज्राचार्यया म्ह्याय् दानकुमारी वज्राचार्यनाप इहिपाः यानाबिज्यात । वयां लिपा बिद्युत् प्राधिकरण (कुले वानी प्रोजेक्ट)य्, महालेखा, हवाई विभाग आदिइ ज्या

यायां लिपा हानं निजामति किताबखानाय् सरुवा जुल धाःगु ताकय् हाजिर जूवने मलाकं आकाभाकां २०३६ असार १५ गते जिपिं काय्, म्ह्याय्पिं, भौपिं, जिलाजपिं, छयपिं सकसितं त्वःताः परलोक जुयाबिज्यात । थौं वसपोलपिं सकसिगुं सुगति कामना यानाः सुखावती भुवनय् बास लायेमा धकाः थुगु सफू पिथनाः देछायाच्चनागु जुल ।

थुगु पुण्य ज्याया हेतु (कारण) जुयाबिज्याःपिं, अष्टमुनि गुभाजु, अनितबहादुर शाक्य, वज्र कम्प्युटर होम, संकटा प्रेसया सकल परिवारपिंत जिलिसें जिमि सकसियापाखें सुभाय् देछायाच्चना ।

थुगु ज्यापाखें भतिचा जक नं यदि पुण्यया फल दत धाःसा उकिया प्रभावं सर्वत्र विश्वब्रह्माण्डया प्राणीपिन्त सुखी जुइमा, शान्ति जुइमाल धकाः मंगलमैत्रीया कामना यानागु जुल । सुभाय् !

कोहिति, यें

११२५ कौलाथ्व ८ (अष्टमी)

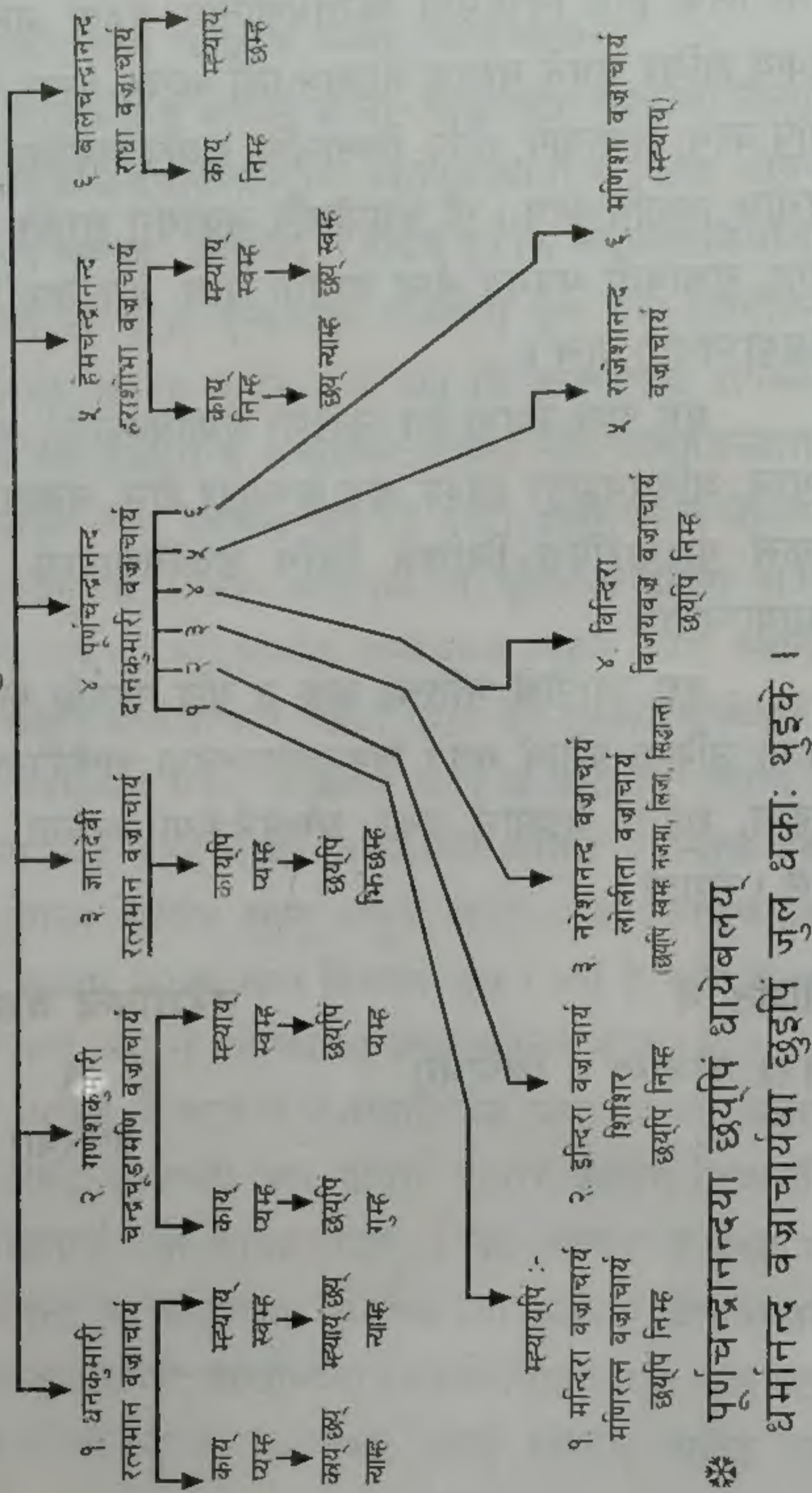
नरेशानन्द वज्राचार्य

व
सपरिवार

वंश वृक्ष

स्व. धर्मानन्द + चिनिकुमारी वज्राचार्य

पूर्णचन्द्रानन्दया छयपि धार्यबल्य

धर्मानन्द वज्राचार्यया छयपि जुल धका: थुइके ।

धाये मास्तिव:गु छुं

मनूत जन्म जुइ । सिनावनी । छुं दँ लिपा, वया लुमन्ति तनावनी । वलकि वनेमा:- थ्व अनित्यगु संसारय् । मिखां खने दक्व सकतां ला न्हावनीगु वस्तु धाइ । सदां सुलिसे ह्वनाच्चने दइमखु । सकतां भोग्य वस्तु नं भोग यानाच्चने दइमखु । अथे नं मनूत संसारया दक्व फुक्क सुख सुविधा भोग यानाच्चनेगु व थः मेपिं नाप भिन्न जुइत आपालं भौतिक वस्तुकं युक्त जुइत, थःत व्यक्त याना: मनूत भःभःन्हया: इपःमपः कना: ब्वाय् ब्वाय् जुयाजुइगु । थज्या:गु हे विषय जंजालय् फंसय्जुया: मनूत तिफ्याये हे मफुगु दुःखया भ्रमरय् लाना: थहाँ वये मफयेक दुनावनाच्चनी । सुनां छु स्यू कन्हय् छु जुइ ? सु गन थ्यनी ? थःगु अन्त गुथाय् वना: जुइ ? अन्तयां लिपा थः गन गुथाय् दइले ? मनुखं भा:पे मफु ।

मनू, धाथ्ये धायेगुसा मृत्यु हे वया अन्तिम यात्रा खः । वयां लिपा मन्त, फुत । शून्यमय संसारय् उलि याकनं थःगु अस्तित्व मदयावनी कि वया थःगु धइगुया नामं अन छुं हे दइमखु । ल्यनीगुया नामं छुं छुं हे मदइकथं अस्तित्वहीन जीवन घाना: म्वानाच्चनेगु धइगु नं दुःखया खं खः । थथे म्वानाच्चनेगु धैगु नं छगूकथं म्वा:म्वाकं नं सिनातुल्य मखुला ? अले थज्या:गु कथं जीवन हनाच्चनाया सार छुलेसा ? छुनि छु ! अर्थहीन ।

खः, अर्थहीन जीवन व अस्तित्वहीन जुया: मात्र नये- त्वने व तिये-पुनेया दुने हे जक जीवन व्यतीत याना: म्वायेगु

धैगु व्यर्थ खः । थथे म्वानाच्चनेसिकं बरु क्षणिक जक जूसां भिंगु कर्म यांनाः, भिंगु मतिइ तयाः भिंगु लंपुइ वनेगु धैगु तस्कं बांलाःगु खं खः । सारगु जीवन धैगु वहे खः- गुम्हस्यां थाकुजक जूसां पलाः छिनाः थम्हं यायेमाःगु कर्तव्य यांनाः भिंगु बांलाःगु संस्कार ब्वलंकाः, सुचि नियमय् च्वनाः थः व कतः सकलें समान भाःपाः मैत्रीचित्त तयाः सुकर्म यांनाः लय्ताः चित्त जुयाः न्ह्यानावनी, न्ह्यानाच्चनी । अज्याःपिनि जीवन धात्थें च्याःगु मत समान जुयाच्चनी । मनू, व्यक्ति मदयावनी । थ्व ला स्वाभाविक नियम हे खत । तर गुम्हगुम्हस्यां गज्याःगु कर्म यांनावन, छु छु यांनावन फुक्कं छगू संस्कार जुयाः थनया थनसं ल्यनाच्चनी असंख्य मनूतय्गु कर्मया लिच्चः लिपाया पिँढिइ ब्यापक जुयाः न्यनावनीगु मनूतय्गु कर्मया लिच्चः लिपाया पिँढिइ ब्यापक जुयाः न्यनावनीगु मध्यय् थौं मभिंगु विचारं महत्व काकां वनाच्चंगु जुल । तर.... थथे धकाः भी निराश जुयाः दुःख तायाच्चनेमाःगु मदु । छाया धाःसा भिंगु कर्म, भिंगु लंपु नं भीगु न्ह्योने दु । आपालं भिंगु संस्कारत नं भीके दनि । अले थम्हं फुथे जकसां भिंगु संस्कारय् थःत पानाः न्ह्यानाच्चपिं नं थन दनि । मभिंगु संस्कारं अतिक्रमण याहे याःसां थःत फक्व चिनाः भी पूर्वज आजु-अजिपिं व तथागत, महात्मा अले गुरुजनपिसं क्यनावंगु लंपुइ छपलाः जकसां तयावंगु, न्ह्यानाव च्वंगु नं दनि ।

भीपिं- दुःखि, दरिद्र, असहाय जुयाच्चनापिन्त उद्धार यायेगु कारणय् इलय् ब्यलय् विश्व-महामानवपिसं जन्म

काःबिज्याःगु दु । अले कर्तव्यच्युत जुयाः विषय जंजालया पत्ति चिनाः छुं मखनाच्चपिं भी मनूतय् कर्तव्य बोध याकाः मोक्ष बीगुया लागि भीत आपालं साहित्य बियावंगु दु महात्मापिसं । भीत संस्कारं चिनाथकूगु दु । थ्व यायेमाः, व यायेमाः, थथे यायेत्यः अथे यायेमत्यः धैगु आदि नियमत दयेकाः त्वःता थकूगु दु भी आजु-अजिपिसं । अथेहे देव-देवीपिं सृजना यांनाः उमिपाखें जुइगु भिंगु ज्याया बखान यांनाः धर्म, शास्त्र, दर्शन, कर्मकाण्ड, विधिविधान, सकतां दयेकाः थः व कतः सकलें उद्धार जुइगु ज्ञान भीत बियावंगु दु । उकियात नाला नं च्वंगु दु । छयला नं च्वंगु दु- परम्पराकथं । सीकं वा मसीकं न्हापाया परम्परा छयलाबुला यांनावयाच्चंगु दनि । थुकियात दुवालाः दुहां वने फत धाःसा आपालं ज्ञान गुणया खंत सियावइ । संरक्षणया भावना जायावइ । थुकथं छद्मस्यां मेहसित कंकं स्यंस्यं थौंया अद्यापितकं भीगु संस्कार संस्कृति म्वानाच्चन । न्ह्यानाच्चन ।

थुगु हे न्ह्यानाच्चंगु जीवित संस्कारत मध्यय् श्री देवी बसुन्धराया ब्रत दनेगु नं छगू खः । यंलागाःया तृतीयाकुन्हु (गातिलाः) या दिनय् श्री देवी बसुन्धराया ब्रत दनाः धर्मय् लीन जुइगु, उगु ब्रत दनेगुया महत्व सीकेगु थुइकेगुकथं स्वानातःगु सूर्योदय जुजुया बाखंपाखें क्यनाच्चंगु लंपु न्ह्यायेगु अवश्य नं उत्तमगु ज्या खः । थुगु ज्याय् निरन्तर गति बियावयाच्चपिं, सकलें भीसं श्रद्धा तयेबहःपिं खः ।

षट्गति योनिइ जन्म जुयाच्चनापिं भी प्राणीमात्रयात उद्धार यायेगु हेतुं शाक्यमुनि बुद्धं छन्हु घोषिताराम धइगु थासय्

सकल सभालोकापनि न्ह्योने आज्ञा जुयाबिज्याःगु धयातःगु थुगु
ब्रतकथायात न्यनाः, न्यंकाः, ब्रत दंकाः न्ह्याकावयाच्चंगु भवलय्
विद्वान्वर्गं यानावयाच्चंगु कुतः अवश्य नं नालाकाये बहः जू ।
थुगु धर्मकथायात गुलिसिनं तुतःया रूपय् नं चिनातःगु दु, गथेकि-
“शरण महालक्ष्मी कुमारी, बसुन्धरा प्रभुयागु चरणय् दान शिर
तयाः ..... ।”

थथे हे, गुलिं ब्रतकथा, गुलिं ब्रतविधि आदि सफूत
इलय् ब्यलय् पिथनावं च्वंगु नं दु । थुकिं थुगु तिलाब्रत दनेगु
धर्मज्यायात सदा जीवन्त यानातयेत महत्वपूर्ण भूमिका हितू ।
थथे धर्म दान यायेगु नं छगू संस्कारया रूपय् ब्वलनाच्चंगु दु ।
थ्व तस्कं बालाःगु लसताया खँ खः । थज्याःगु हे लसताया
कथहनाय् थुगु सफू न निर्माण जूवन । थुकिया बारे चिहाकय्क
छुं खँ न्ह्यब्वयेत्यना-

थुगु बाखं सफू तेबहाःया डम्बरमान डगोल मदुगुया
लत्या दुबलय् न्हापांगु संस्करण ने.सं. ११०८ तछलागाः १४
(२०४५ असार २८ गते) दिल्लाचःह्यकुन्हु पिदन । अबलय्
ताराया स्तोत्र, थीथी देव-देवीपिनि धारणी आदि तयाः पिदंगु
थुगु सफूतिइ लिपा ने.सं. १११३ यंलागाः ३, गातिलाःकुन्हु जिम्ह
माया खीप्यदं क्यंगु बुदिकुन्हु बाख व अन्य भूमिकात तयाः
पिथनागु खः ।

आः वयाः थुगु सफू यक्वसित ज्याख्यले दुगु व
बसुन्धरादेवीया तिलाब्रत दनीपिन्त बिइमफयाः छु याये छु याये
जुयाच्चंगु अवस्थाय पासा नरेशानन्द वज्राचार्य, (कोहिति) “छुं

सफूत पिथनेगु दुसा जिः नं धाःसां ज्यू, आजु-अजि व मदुम्ह
थः बौ पूर्णचन्द्रानन्द वज्राचार्य, बाज्या-धर्मानन्द वज्राचार्य, अजि
चिनिकुमारी वज्राचार्यपिनि नामं पिथनेगु मतिइ यानाच्चना”
धयाबिज्याःगुलिं अथेसा “थुगु सफू मदयाः काःवःपिन्त बिइमफया-
च्चन, तसकं चल्तिगु सफू नं खः, पिथना बिज्याःसां ज्यू” धया ।

अथेसा सफू पिकायेगु हे जुल, बाज्याया बारे नं छत्वाः-
चा जीवनी तयाः, थःपिनि वंशवृक्ष छगू नापं तयाः पिथनेगु खँ
क्वःजित । थुकथं थ्व सफू हानं-स्वंगूगु संस्करण कथं पिदंगु जुल ।

थुकथं छम्हं मेम्ह जुयाः बाःवयाच्चंगु थुगु सफू पिथनेगु
धर्मचित्त थपालय् ने.सं. ११२५ या गातिलाः जःखः पासा
नरेशानन्द वज्राचार्ययाके दनावःगु जुल । थज्याःगु ज्यां समाजय्
छुं भचासां प्रभाव लानाः छगू भिंगु संस्कार निर्माणया लागि
तिबः जूवनेफु । गथेकि- न्हापायापिसं थःगु, थः परिवारयागु अले
सर्वसत्त्वया सुगति कामना यानाः सफूत, बौद्ध साहित्य
पिथनावंगुया लिच्चःयां लिच्चः थुगु सफूया पिथना खः । थज्याःगु
इच्छा हानं हानं पासा नरेशानन्द व वसपोलया परिवारयाके
दनावयेमा धकाः आशिका याना । थुगु ज्यां जिगु नुगलय् तसकं
प्रीति सुख उत्पन्न जूगु दु । धर्म प्रीति दनावःगु दु- उगु हे प्रीति
युक्त मुदिता चित्तं पासा नरेशानन्द व वसपोलया दिवंगत आजु-
अजि, बौलिसें सत्जीवी मा, श्रीमती व मस्त सकसियां भिं
जुइमाल, मां बसुन्धरादेवीया सुदृष्टिं कयाः वसपोलपिन्त भिगुलिं
दिशाया मङ्गल प्राप्त जुइमाल धकाः कामना यानाच्चना ।

व्रत-बाखनय् दुने

थुगु तिलाव्रत-बाख सफू छलपोल/छिकपिनि ल्हाःतय हे दु । बाखन भिंगु खँ बियाच्वंगु दु । मभिंगु याइपिनि क्षणिक सुख जूसां गुगुकथं उमि दुर्दशा जुइयः धइगु खँ, धर्मचित्त दुपिनि न्हापां न्ह्याक्व दुःख सीमाःसां अन्तय् उमि भिं जुइगु । जुजु प्रजाया दथुइया स्वापू । कर्तव्य विमुख जुइवं उकि लाःवइगु लिच्चः । अले श्री देवीया कृपां पापी नं धर्मचित्तहा जुइगु, उद्धार जुइगु खँयात बाखंया माध्यम भीत सन्देश बियाच्वंगु तस्क यइपुगु थ्व बौद्ध साहित्ययात सदां म्वाकातयेमाःगु व जनमानसय हयेमाःगु भिंगु सन्देश खः थ्व श्री बसुन्धरादेवीया व्रत-बाखं ।

बाखनय् श्रीपुर धइगु देश छगू भीत क्यनातःगु दु । अले सूर्योदय जुजु, वया निहा लानिपिं- धर्म व पापया प्रतीक, निम्बदेवी व चूडदेवीपि । तुषिताभुवनं क्वहां बिज्याइहा देवी वसुन्धरा- बाखया केन्द्रविन्दु । जुजु-प्रजाया समन्वयात्मक एकता- सेन धइहा पात्र/अप्सरागणपिं । अले लँय् लँय्सं नापलाइपि कालसर्प निहा, सुचिमुख प्रेत, फात्वाःहा प्रेत आदिपिनिपाखे पापकर्मया भोग बारे प्रष्ट जुइक, थुइक उदाहरण यानाः क्यनातःगु जुल । पाप याये मत्यः, पाप यायेव थुपिं थें दुःखभोग यानाच्वने माली धइगु खँयात तप्यक मधासे थुकथं हिइकाः मेगुकथ धयाच्वन । गुकि मनूतय्त तप्यक प्रभाव लायेमा धइगु मनसाय थथे च्वयातःगु खः । अन्तिमय् मुख्य खँ ला व्रत दनेगु खः । व्रत दनेव चित्त शुद्ध जुइ । एकाग्र जुइ । वसुन्धरादेवी प्रति जक चित्त वनाः दशाकुशल पाप यागे मज्यू धइगु श्वाथुइ । कर्तव्यं च्यूत जुइमज्यू धइगु म

(त)

सिइ । थुकथं भीत थुइकेत, कनेत, स्यनेत थुगु बाखं रचना यानातःगु जुल ।

थपाय्जि धर्मया ज्याय् लँ छुकाबिज्याःम्ह, अर्थात् सफू ज्यायेत न्हापां व निक्वःखुसिया ज्याया भाला बियाबिज्याःम्ह जिम्ह मायात अनियाना । थुगु ज्यां छुं भतिचा जक पुण्य दत्त धाःसा थुकिया प्रभावं सकस्यां चित्त शुद्ध जुइमाल, मैत्री चित्त जुयाः भिंगु जक कर्मय् चित्त वनेमाल, दुःख दरिद्रं सकल लोकापि मुक्त जुइमाल धकाः कामना याना । थःगु जीवनय् चायेकं वा मचायंक यानागु भिं व मभिंगु कर्म, गुण दोष आदि द्विद्वं छुं न बोधिसत्त्व, बुद्धपिनि मिखा सुचुके फइगु मखु, वसपोलपिं अनन्त । दृष्टि दुपिं, न्यंकभनं स्वये- खंके फुपिं खः । उकिं वसपोलपि लिसे बसुन्धरादि देवीपिनि न्ह्योने सकतां पाप, दोष आदि भावनाद्वारा देशना याना । अज्याःगु सकतां कर्म क्लेशत न्हय । क्षमा बिसे अभय वर बिइमाल धकाः प्रार्थना याना ।

सफू ध्वायेगु ज्याय् ग्वाहालि यानाबिज्याःपि वज्र कम्प होमया म्ह्याय्चा रिना वज्राचार्य अले मुद्रण ज्या इलय् सिधं बिज्याःगुलि सकटा प्रिन्टर्स, टेबहाया रोशन वज्राचार्य लगायत सकसितं सुभाय् देछाया । सुभाय् !

ने.सं. १९२५ कौलाथ्व द

अष्टमुनि गुभाज

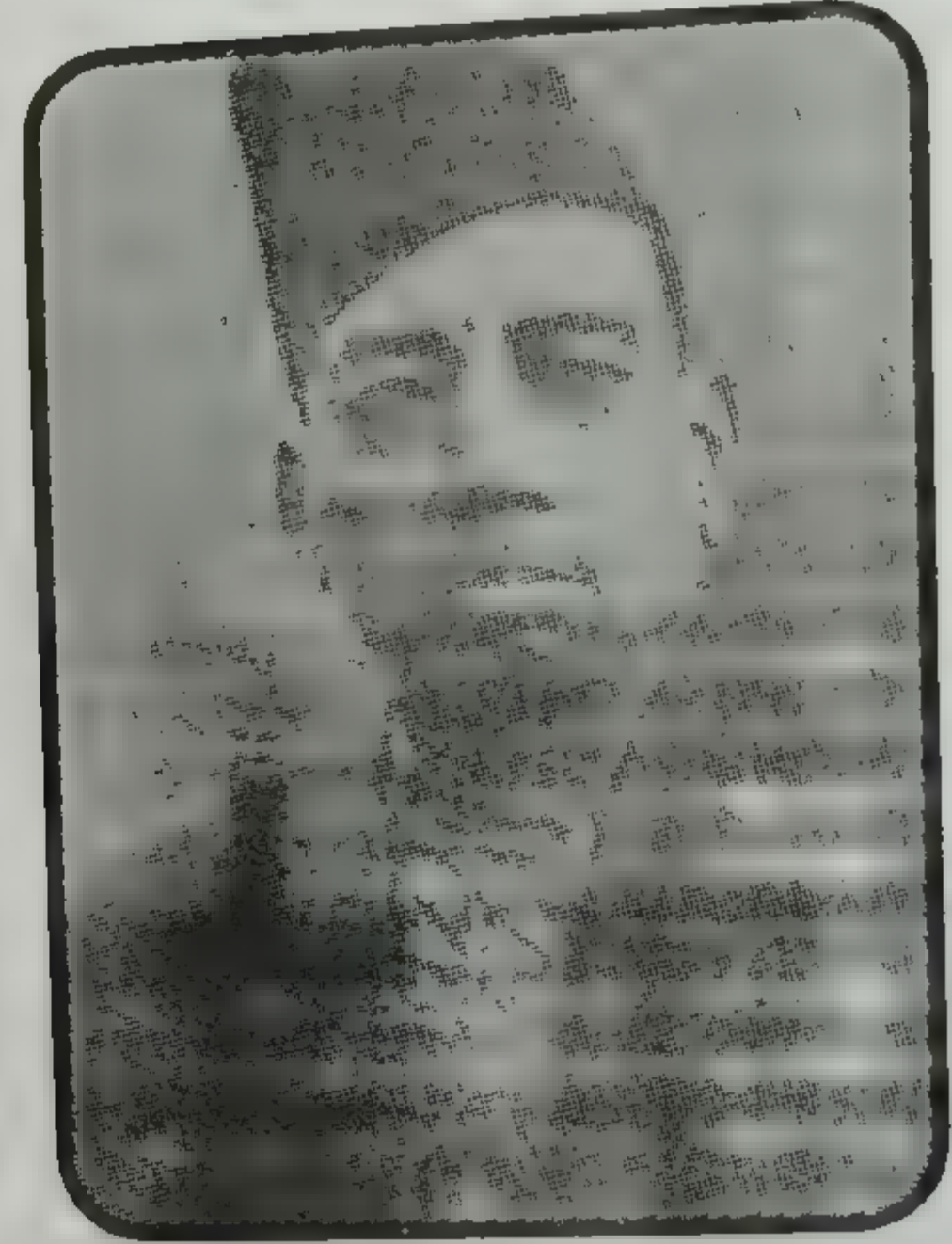
लगदलाछि, यें ।

(थ)

देखा !

सुखावति भुवनय् बास लायेमा धकाः
कामना यासे बाज्याया नामय्
थुगु सफू छेछाया !

दि. बाज्या ज्यो. वैद्य पं श्री **हर्षानन्द वज्राचार्य**

जन्म :- वि.सं. १९५३ माघ

स्व :- वि.सं. २०३६ जेष्ठ

देखा !

सुखावति भुवनय् बास लायेगा धकाः
कामना यासे अजिया नामय्
थुगु सफू छेछाया !

दिवंगत अजि श्रीमती चिनिकुमारी वज्राचार्य

जन्म :- वि.सं. १९५ पुस

स्व :- वि.सं. २०३६ असार २१

देखा !

सुखावति भुवनय् बास लायेमा धकाः
कामना यासे बाःया नामय्
थुगु सफू छेछाया !

दिवंगत पिता ज्यो. वैद्य श्री **पूर्णचन्द्रानन्द वज्राचार्य**

जन्म :- वि.सं. १९९३ मंसीर एकादशी

स्व :- वि.सं. २०३६ असार १५

स्व. पं. श्री धर्मानन्द वज्राचार्यया संक्षिप्त जीवनी

धर्मानन्द वज्राचार्यया जन्म येंया द्विजवर वंशया वज्राचार्य
प. भाजुवीरसिंह व कान्छी वज्राचार्यया कुलय् कान्छाम्ह काय्
जुयाः ने स. १०१७ (वि.स १९५३) माघ शुक्ल प्रतिपदाया
दिनय् ब्रह्मचक्र महाविहार (ओम्बहाल) स जुल ।

८३ दँ (चय्स्वदँ) बैसतक जीवन हनाबिज्या.म्ह वसपोलं
भिछ्छदिनसैं थः बौयाके छेंसं हे ज्ञान कयाबिज्यात । संस्कृत,
प्राचीन लिपि, बौद्धग्रन्थ, पुराण, चचामे, नृत्य, जातकया लिसैं
ज्योतिषशास्त्र, आयुर्वेद चिकित्साशास्त्र न ततःधंपि ब्राह्मणपिके
न्हय्दँ (७ दँ) बिकाः सयेंकाबिज्यात । थः बौयाके चतुर्दशाभिषेक
दीक्षा नं ग्रहण यानाबिज्यात ।

रत्नकीर्ति महाविहार (मखबहाः) या स्व श्री बालखवज्र
वज्राचार्यया तःधीम्ह म्ह्याय् चिनीकुमारी वज्राचार्यनाप त्यपू
जीवन हनाः वसपोलपिनि खुम्ह मचात जन्म जुल । काय्पिनिपाखे
भिंप्प्यम्ह छय्पिं, म्ह्याय्पिनिपाखें भिच्याम्ह छय् व भिछ्छम्ह
छुइपिनाप ह्वनाबिज्याःम्ह वसपोल चतुर्दशाभिषेक दीक्षा मदुपि
व मका.निपिन्त उकिया महिमा खं कनाः आपाल शिष्यपिन्त
इलय् ब्यलय् चतुर्दशाभिषेक दीक्षा न बियाबिज्यात । वसपोल
तीर्थसेवा यासैं चिन्तामणि तीर्थया .टेकु दोभानय्) खुइदँतक
अखण्ड तीर्थस्नान न यानाबिज्यात ।

नेपालया सम्यक् महादान जुडबलय् श्री स्वयम्भू धर्मधातु वागीश्वरयात निमन्त्रणा यानाः सम्यक् धर्मया महिमा जाःगु दानपत्र च्वयेगु, दयेकेगु व दानशालाय् श्री ५ महाराजाधिराजपिन्त निम्तो यानाः पत्र ब्वनाः न्यकेगु न्या न आपाल भाला कय्मः यानाबिज्याः गु जुल ।

वि स १९७४ सालनिसे निजामती सेवाय् दुहाबिज्यानाः सरकारी सेवा न यानाबिज्याःम्ह वसपोल धर्मानन्द वज्राचार्य इलय्ब्यलय् जुजुपिनाप नेपा. देया छु छुं जिल्लाया सवारी भ्रमणय् चा.हिलाबिज्याःगु फलस्वरूप वि स २००७ सालय् किताबखानाय् ग्याजेटेड अफिसर जुया. २०११-२०१३ वि स पाखे गृह मन्त्रालय व पब्लिक सर्भिस कमिशन (हाल- लोकसेवा आयोग)य् कार्यरत जुयाबिज्यात । तत्कालीन श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेव सरकार २०१३ सालय् शुभराज्याभिषेक पदक व २०१४ सालय् दीर्घसेवा पदक बिसे पूर्व उदयपुर गढीया बडाहाकिमय् मनोनित्त यानाबिज्यात । अन न वसपोल समाज सेवा यानाबिज्यात ।

२०१८ सालं नोकरीया हदं अवकाश जुसेलि समाज सेवाय् मनंतुनाः २०३३ सालय् नगर पञ्चायतया ६ वडा (थौकन्हय्या २० वडा) समितिया निर्वाचनय् ब्वति कयाबिज्यात । अन लिपा २०३० सालनिसे राजदरबारया धर्म सेवा समितिया सदस्य जुयाबिज्यात । राजदरबारपाखे वसपोल बालाजु, नागार्जुन गुंया क्वस फुलबारी धयागु थासय् स्वयम् प्रकट जुयाबिज्याःम्ह

श्री हवज्र नैरात्मा (पुला गृह्यश्वरीदेवाया कुण्ड) या पुन.निर्माणय् आपाल कुतः यानाः ज्या यानाबिज्यात । थुगु ज्या पूर्वगुया लसताय् न्हय्म्ह वज्राचार्यपिसहित थ मूलाचार्य जुयाः श्री हेवज्र नैरात्मादेवीयाथाय् अयुताहुति होम पूर्ण यानाबिज्यात । थन हे हाकनं न्हूगु देग निर्माण यायेगु ज्या न याकाबिज्यात ।

थुलि जक न मखु, वसपोल शिखरापुर (फम्पी) या गगनकीर्ति महाविहारया वज्रयोगिनीया पुन.निर्माण (लिपा) अहोरात्र होमया उपाध्याय जुयाः पूजा सम्पन्न यानाबिज्यात । वसपोल पण्डित श्री धर्मानन्द वज्राचार्य ज्योतिरूप श्री स्वयम्भू धर्मधातु बागीश्वरया गोश्रृङ्ग पर्वत क्वस विराजमान जुयाबिज्याःम्ह श्री महामञ्जुश्रीयाथाय् न्हापा मदुगु नित्यपूजा दयेकाः थ.हे पुजारीजुयाः नित्यपूजा न्ह्याकाबिज्या.गु जुल । अन्त्यय वसपोल वि स. २०३६ जेष्ठ ६ गते आइतवाः नवमीकुन्हु थः तिरिमय्जु, काय्पि स्वम्ह, म्ह्याय्पि स्वम्ह, भौपि, छय् छुइपि सकसित त्व.ताः बहनी ११ ताः इलय् अनित्य देहयात त्याग यानाः दिवगत जुयाबिज्यात ।

दिवगत जुयाबिज्याःम्ह वसपोलयात न्ह्याबले चिरशान्ति जुयेमा धकाः कामना याना ।

(थुगु च्वस, “ज्योतिरूप श्री स्वयम्भू धर्मधातु वागीश्वर चैत्य दर्शन” स्व कमलानन्द वज्राचार्य च्वयाबिज्याःगु सफुति कयाः छुं छुं सशोधन यानाः न्ह्यब्वयागु जुल ।) ❀

न्हित्यं. श्री मां बसुन्धरादेवीयात लुमंकाः

। वसपोलया धारणी ब्वना-

ॐ नमो भगवत्यै आर्य्य बसुन्धरायै हूं हूं हूं श्री धने धने
धनैश्वर्यै बसुन्धारण्यै वरप्रदायै सर्वसत्त्व वस्त्रालकार
सर्व व्रीह्यादिभिः सर्वापकरण्यै समृद्धि मे देहि देहि
शान्तिकुरु पुष्टिकुरु वरसिद्धि ददापय स्वाहा !

- नरेशानन्द वज्राचार्य

व

सपरिवार

बसुन्धरादेवी व्रत-वास्व

सं. अष्टमुनि गुभाजु

श्री बसुन्धरादेवीया व्रत दनेगुया महत्त्व व सूर्योदय जुजुया बाखं

न्हापा तथागत शाक्यमुनि बुद्ध छन्हु कौशाम्बी धइगु
नगरया लिक घोषित नांयागु तस्कं बालाःगु बगैचाय् जवय्
शालिपुत्र, खवय् मौद्गल्यायन व न्ह्यःने आनन्दया लिसे यक्व
भिक्षुसंघपिं मुकाः बिज्यानाच्वन ।

उगु इलय् अन वसपोल तथागतया न्ह्यःने त्रिभुवनया
सकल लोकपि- देव, मनुष्य, राक्षस, नाग आदि बुद्धया चरणय्
भोपुयाः स्वचाः चाःहुलाः थःथःगु थासय् च्वनाः पुलिं चुयाः ल्हाः
बिन्ति यानाः दरिद्रतां मुक्त जुइगु लँपुया धर्म देशना न्यनेगु
इच्छां एकाग्रचित्तं तथागतयात स्वयाच्वन । उगु इलय् आयुष्मान्
भिक्षु आनन्दं भगवान्यात बिन्ति यानाबिज्यात ।

‘भो भगवन् ! थौं छलपोलयापाखें धर्मदेशना न्यने धकाः
सकल लोकपिं वयाच्वन । थुगु इलय् लोकपिन्त भिंकेगुया लागि,
सुख बीगुया लागि थन मर्त्यलोकय् श्री बसुन्धरा महादेवीयागु
धर्मव्रत गुबलय् पिदन, न्हापां सुनां व्रत दन, थ्व व्रत गथे हनेगु ?
थुकियागु पुण्यया प्रभाव गथे दु ? सकसियां न्यनेगु इच्छा
यानाच्वन । छलपोलं सकल लोकपिन्त मन आनन्द जुइक आज्ञा
जुया बिज्यायेमाल ।’

भिक्षु आनन्दया थुगु खँ न्यनाः भगवान् बुद्धं आनन्दया
लिसें सकलसिया खाः स्वयाः आज्ञा जुयाबिज्यात- ‘आयुष्मान्

आनन्द ! न्हापा थन मर्त्यलोकय् श्री बसुन्धरादेवीयागु धर्म ब्रत
पिदगु खँ कनेत्यना, एकचित्त यानाः न्यँ ।

न्हापा थ्व मर्त्यलोकय् तस्कं बांलाःगु, तःधंगु श्रीपुर
धयाःगु नगर छगू दु । थ्व नगरया जुजु चक्रवर्ती सूर्योदयया
निह्य लानि दु- निम्बदेवी व चूडदेवी । थुपिं निह्यनापं थः इच्छाकथ
सुखभोग यानाच्चन ।

जुजुया निह्य लानिमध्यय् तःधीह्य लानि निम्बदेवी तस्क
बांलाः, फुक गुणं सम्पन्नह्य, करुणां जाःह्य, न्याय-नीति,
विवेकशीलता आदिं युक्तह्य, स्वामिभक्त, पतिव्रता धर्मय् निपुणह्य
खः । ज्ञान, गुणया लागि सत्सङ्गय् न्ह्यानाच्चह्य वया मचांनिसे
गुरु नं दु । जनतायात थः हे सन्तान भाःपाः लहीगु जक इच्छा
यानाच्चह्य जूगुलिं सकस्यां यः । थज्याःह्य लानि निम्बदेवीया
सन्तान मदयाच्चन ।

चीधीह्य लानि चूडदेवी धाःसा अकर्तव्य, कुकर्मया नकिंह्य
अज्ञानी, उस्त बांन मलाःम्ह, शीलस्वभाव धइगु छुं मदुह्य, थः
जक नये, थः जक त्वने धाइह्य, सत्सङ्गय् मन क्वमसाःह्य, करुणया
चिंतकं मदुह्य, घराणी कुलयाह्य नं मखुह्य, स्त्रीधर्म मस्यूम्ह,
न्याय-नीति व धर्मशास्त्रया छुं खँतकं न्यनामतःह्य, मिथ्या ज्ञानय्
लानाच्चह्य, कुव्यवहार भूचाःह्य, कुविद्या सयेकावं च्वह्य खः । तर
थ्वयापाखें न इहिपाः यानाः खुदँ न्हय्दँतकं नं सन्तान मदयाच्चन ।

छन्हु जुजु सूर्योदयं निम्हं लानिया न्ह्यःने सन्तान मदुया
दुःख व्यक्त यात । चीधीह्य लानि इहिपाः यानागु नं सितिक

वनीला ? राज्यया उत्तराधिकारी सुयात दयेकेगु ? सुनां अग्नि
संस्कार याइ ? आदि खँत वसपोलं व्यक्त यानाः दुःख तायेकाच्चन ।

जुजुं दुःख तायेकाबिज्याःगुलिं तःधीह्य लानिं भलसा
बियेकथं बिन्ति यात- "स्वामी ! दुःख तायाबिज्यायेमते, दैवया
कृपा व कर्मया भोग सुनां हुयां हुइ फइमखु, हथाय् चाया
बिज्यायेमते ईश्वरया भलसाय् खः भी । फुक्क यानाबिज्याइह्य
वसपोल । भी हालां छुं जुइगु मखु । धैर्य यानाबिज्याहुँ, धर्म
बिना मेगु छुं उपाय मदु, धर्म यानाबिज्याहुँ, जिपाखें सन्तान
मदयेथव्यु तर चीधीह्यपाखें अवश्य दइतिनि । भी अपाय्च्वः
बुहा बुही नं जूगु मदुनि । छाया धन्दा कयाबिज्याना ?"

तर चीधीह्य लानि चूडदेवीया नुगलय् धाःसा थः भाःतं
'सन्तान मदुनि' धाःगु खँ न्यनाः पापं बाय्काल । थुकिं अःखः
प्रभाव लाकल । खःगु धाल धइगु बिचाः मयासे भाःतं थःत
मस्वइ धइगु बिचाः वन । थ्वकुन्हुनिसें थः भाःत थः यत्थें दइगु
ज्याय् कुतः यानाजुल । कुसंगत । कुविद्या साधना यानाः न्ह्यथहा
निम्बदेवीयात भाःतं मययेकेगु, मिखाकुनं तक स्वये मययेनेगु
निम्तिं जुजुयात न्हित्थं कुकर्मया कर्तव्य यानाः नयेगु त्वनेगु
छयलावं हल । वयागु थज्याःगु कुत्सित चाल सुनान मस्य
सूर्योदय जुजुं छुं हे भाःपे मफयावन । तःधीह्य लानि खनेव तह
पिहां वइगु जुल । चूडदेवी मखनेवं हीमी चाइगु, ख्वये मास्तिवइगु
जुयावल । थुगु हे रीतं स्वदँ फुइव तःधीम्ह लानि निम्बदेवीयात
छुं हे अधिकार मव्युसें दरवारं छखे तयाबिल ।

जुजुया चीधीह लानि चूडदेवी प्रति तस्क मतिना जुया.
प्यपुनाच्वन । लाय्कूया ब्याक्क अधिकार ल.ल्हात । धुकूया कतां
न चूडदेवी हे जुल । कान्छी बडामहारानीया पदवि बियाः जुजु
सूर्योदयं श्रीपुर नगरय् मिसा नायकत्वय् थः चीधीह लानिं धाःथे
सकार यानाः राज्यया दायित्वं छखे लिनाच्वन । देशय् जुजुं छु
वास्ता याःगु मखुत । वयात चीधीह कलाः हे सकतां जुल ।
वयात हे द्यः समान यानाः मानय्यानाजुल । न्हिच्छि चच्छि
कलाःनाप क्वथाय् च्वनाः सुख ऐश्वर्य, काम-क्रीडाय् लीन
जुयाच्वन ।

थुगुकथ न्हित्थ मभिगु मखुगु ज्याय् भूचायाः छु हे धर्म
हामसीकाः भिगु दक्व त्वःमंकाः अधर्मी जुयाच्वह कलातं धाःधाःथे
च्वनाः अन्याय अकृति, अविवेकी जुयाः थःगु जक स्वार्थय् तक्कना
च्वपिन्त 'परयागु दुःख व थःगु दुःख छगूहे समान खः' धकाः छु
धाःवःपिन्त दायाः, कुनाः, सर्वस्व हरण यानाः दुःख कष्ट बियाजुल ।
अन्याय अराजकता न्हित्थं न्ह्यानाव च्वन । सःपिं स्यूपि
विद्वान्जनपिनिगु छु कदर मजुल । छुं मस्यू-मथूपिन्त नं थः
यलकि ततःधंगु दर्जा बियाः प्रोत्साहन बियाहल । मतिइ लूथे
यानाः राज्य यानाच्वगु न्यादँ फुनाः खुदं क्यन । श्रीपुर नगरय्
दुःख जुजुं वल ।

श्रीपुर नगरय् दुर्भिक्ष (अनावृष्टि) जुल । बखतय्
(असार श्रावण) वा हे मवइगु व पौष-माघ (बेबखतय्) यक्व वा
वइगु जुल । जुजुं अःकथं ज्या यात । द्यवं नं अःकथंया ज्या

यानाक्यन । देशय् अथेमां जुजुं भाःपे मफुन ।

थुगु इलय् देशय् अनिकालं कल । नये-त्वने मखनाः,
मदयाः हाहाकार जुल । नये-त्वने मदयाः बुहा-बुही, रोगी, मचात
अथें पुतुपुतुं सिनावन । ल्यासे ल्याय्म्हत नं सिनावंगु
दत । खुं, लुच्चा, फ्वगित बढय्जुल । फ्वगितय्त्त फ्ववःसां 'बीगु
छुं मदु' धकाः छवयाबीगु, गनं दुपिसं ब्वःबिया हइगु जुल ।
इलय् वा वःगु मखु । बुं फुक्क बाभः जुल । महङ्गी चरम्सीमाय्
थ्यन । नये-त्वने मखँसेलि धर्मप्रति सुयां मन मवन । दशाकुशल
पापय् दुनावन सकले । खःगु भिंगु खँ न्यनेत थाकुल । मखुगु
मभिगु मिथ्याचारपाखे धाःसा ब्वा ब्वां जुल । थःगु छँया कुलाचार
यायेत तकं थाकुल । नित्यकर्म याः मन्त । थुकथ देशय् ग्यानापुक
हे अलक्षण बढय्जुल । अथेनं जुजुयाके होस वःगु मखुत ।
चीधीह लानिया हाहालय् जक ब्वांजुल ।

छुं न अधिकार मदुह तःधीह लानि निम्बदेवी नगरय्
जनतां दुःख स्यूगु, हाहाकार जूगु, नये-त्वने मखंगु स्वये मफयाः
दुःख तायेकाः ईश्वरयाके प्रार्थना यानाच्वन- 'हे दैव ! जि
प्रजागणयात याकनं भिं-मिखां स्वयाः थुगु महादुःख मदयेकाः
उद्धार यानाबिज्यायेमाल ।'

'हे आनन्द ! थुगु बखतय् सुखावति भुवनय् श्री जगत्गुरु
अमिताभ तथागतं श्री करुणामयया लिसें सकल बुद्ध बोधिसत्त्वपिं,
आर्यतारागणपिं, बसुन्धरादेवींसहित सकसिगु ख्वाः स्वयाः आज्ञा
दयेकाबिज्यात- हे देवदेवीगणपिं ! मर्त्ये लोकय् श्रीपुर धइगु

नगरय् सूर्योदय जुजु चीधीह्य लानि चूडदेवीया वशय् वनाः
अकर्तव्य यानाः थःपिनि जक स्वार्थय् लीन जुयाः क्रूरतापूर्वक
जनतायात त्वह मदु त्वह तयाः दुःख कष्ट व पीर आदि बियाः
अले छुं दोष मदुह्य तःधीह्य लानि निम्बदेवीयात नं दरबारं अलग
तयाः दुःख बियाः अत्याचारं राज्यभोग याना जूगुलिं अन अनावृष्टि
जुयाः अनिकाल जुल । प्रजागणं दुःख सियाच्चन ।

‘हे देवदेवीगणपिं ! आः थुगु अवस्थाय् सूर्योदय जुजुयात
थुइकाः, प्रजागणपिन्त उद्धार यायेगु ई जुल । छिपिं सु वनेगु खः
याकनं हुं, विस्तार यायेमते’ धकाः आज्ञा दयेकाबिज्यात । अमिताभ
गुरुया आज्ञा न्यनाः श्री बसुन्धरादेवी थः च्वनागु थासं दनावनाः
श्री अमिताभ गुरुयात त्रिप्रदक्षिणा यानाः, ‘जि वनाः उद्धार याःवने’
धकाः बिन्ति यानाः सुखावति भुवनं क्वहां बिज्यानाः तुषिताभुवनय्
थ्यंकाबिज्यात ।

थुगु बखतय् तुषिताभुवनय् च्वपिं देव, देवकन्यापिसं
श्री बसुन्धरादेवी बिज्याःगु खनाः दण्डवत् प्रणाम यासे बिन्ति
यायां धाल- ‘भो देवी बसुन्धरा ! थौं जिमिगु भाग्यं छलपोलयात
दर्शन यायेदत । आः जिम्त छलपोलयागु ब्रत दनाः भिंगु लं
क्यनाः मन्त्रदान बियाः धर्म याकाबिज्याहुं । छलपोल सदा थनहे
बिज्याहुं’ धकाः धाधां लुं व रत्नया सिंहाशनय् बिज्याकाः अनया
सकसिन श्री बसुन्धरादेवीयागु ब्रत धारण यानाः वसपोलयागु
मन्त्र कयाः जप यानाः, मन्त्रसिद्धि लाकाः सकलयात भिं जुइगु
महायान धर्म मार्गय् न्ह्यानाच्चन ।

छन्हु तुषिताभुवनय् बिज्यानाच्चपिं बसुन्धरादेवीया
सहायक सखिपिं सकलें देवदेवीगणपिसं मर्त्यलोकय् श्रीपुर धइगु
देशय् जुयाच्चंगु पापकर्म व दुःख, कष्ट सियाच्चपिं मनूत खनाः
कन्नाचायाः दुःखित जुयाः बसुन्धरादेवीयात बिन्ति यात ‘हे
बसुन्धरादेवी ! मर्त्यमण्डलय् श्रीपुर नगरया मनूत तस्कं गरीब
जुयाः दुःख कष्ट भोगय्यानाच्चन । थुमित उद्धार यायेमाल ।
याकनं थुमित उद्धार यानाबिज्याहुं ।’

थः सखिपिनिगु बिन्ति न्यनाः मर्त्यलोकया श्रीपुर नगरय्
थःगु सुदृष्टिं स्वयाबिज्यात । अन तस्कं दुःखसियाच्चपिं खनाः
दया कृपा तयाः नन्दिमुख व अश्वघोषमुख धाःपिं निह्य अप्सरापिं
ब्वनाः श्री बसुन्धरादेवी मर्त्यलोकय् श्रीपुर नगरया चरित्र सकभनं
स्वयेधुंसेलि नगरया पिने बांलाःगु छगू बगैंचाया पुखू न्ह्यःने
आनन्दं च्वनाबिज्यात ।

थुगु बखतय् नन्दिमुख व अश्वघोषमुख धयापिं निम्हं
सखिपिसं बिन्ति यात- ‘हे बसुन्धरादेवी ! थ्व श्रीपुर धइगु देश
ला तस्कं बांलाः, स्वःस्वःथाय् बगैंचा पुखु आदि दयेकातःगु दु ।
काचाक्क स्वयेबलय् स्वर्ग थें हे च्वं, तर प्रजागणपिसं धाःसा
तस्कं दुःख सियाच्चन । थुगु देशया जुजु सूर्योदयं थः चीधीह्य
कलाःया वशय् लानाः धर्म ल्वःमंकूगुलिं व तःधीह्य कलाःयात व
प्रजागणयात नं दुःख कष्ट बियाः थः व चीधीह्य कलाः जक
मनमोजं च्वंच्वन । थ्वहे कारणं यानाः देशय् दुर्भिक्ष जुल,
प्रजागणपिनि नये-त्वने मखन, पापचित्त ब्वलन, हाहाकार जुल,

तःधंगु दुःख कष्ट सियाच्चन । थुमित उद्धार यायेत छलपोल
जिमित ब्वनाः तुषिताभुवनं थन बिज्यात । आः थत्थें छलपोल
थुगु देशय् दुहां बिज्यानाः उम्त उद्धार यानाबिज्याये ज्यामछि ।'

अथे थः सखिपिनिगु बचन न्यनाः श्री बसुन्धरादेवी
मुसुहुं न्हिलाः आज्ञा जुयाबिज्यात- 'छिमिसं स्वयाः छु याःसा जी
उगु याना वा ।' थुलि धयाः बिदा बियाबिज्यात ।

नन्दिमुखं अश्वघोषमुखयात धाल- 'आः थन भी निम्हं
तस्कं बांलाःपिं मिसातय्गु रूप कयाः यइपुगु सलं बांलाक सकले
वइगु थासय् च्वनाः मे हालाच्चने ।'

निहसियां थःथवय् खँल्हाबल्हा यानाः बसुन्धरादेवीयागु
सल्लाह लुमंकाः उपिं निम्हं बांलाःपिं मिसाया रूप धारण यात ।

सुथसिया पहरय् तस्कं बांलाःगु, यइपुगु रागं तस्सः
यानाः मे हालाच्चन । सकल मनूत वइथासय् दुर्गाया स्थानय्,
भगवतीया पीठय्, देवालयस छहस्यां बीणा थानाः ताल बिल ।
मेह्य प्याखं हुल । मे हाल । सुथसिया इलय् श्रीपुर नगरयापिं
मनूत गुलिं छेके वःपिं, गुलिं तीर्थय् स्नान यायेत वःपिं सकसिनं
खन । मोह जुल । अप्सरापिं मे हालाः प्याखं हुलाच्चंगु स्वयाः
लत्थ जुल । अजूचायाः स्वःगु स्वलं जुल । सिक्वताक्वसिनं
स्वःवल । स्वक्व मनूत चिलावने मफुत । सकस्यां नुगलय्
उत्सुक जुयाच्चन- थपाय्च्वं बांलाःपिं थुपिं सु जुइ ? छु याःवःगु
जुइ ? लाःसा थ्वहे भगवती जकं पिहां वःगुला मखुला धकाः
नमस्कार यानाः स्वयाच्चन । संध्या ई जुल । मन्त्री, भारदारपिस

नं स्वःवल । उपिं नं मोहित जुयाः लिहां वने मफुत ।

कथहं थें बहनी जुल । मन्त्री वगाः जुजुयात बिन्ति यात
'महाराज ! भीथाय् देशय् अद्भुत जुल, थौं सुथनिसे न्हिच्छि
जाल दुर्गा स्थानय्, भगवतीया छेगलय् निह्य तस्कं वान्नाःपिं
मिसात वयाः बीणा थानाः, मे हालाः प्याखं हुलाच्चन । थुपिं
साक्षात् अप्सरात थें च्वं, स्वःबिज्याहुं । प्रजापिं सकलें लत्थ
जुयाः स्वयाच्चन । जि नं मोहित जुयाच्चना । थुलि बान्नाःपिं
मिस्त, बांलाक मे हालीपिं, प्याखं हुइपिं जिं न्हापा गुबलें मसना,
थौंहे तिनि खना । थुमिसं छु क्यंवयाच्चन खः छुं ममिल । उम्त
छलपोलं स्वयाः बिचाः यानाबिज्याहुं । दरबारय् सःता खँ
न्यनाबिज्याहुं ।'

जुजुया मन चंचल जुल । स्वःवनेत तगार जुल । थुबलय्
चूडदेवी (चीधीह्य) लानिया नुगलय् हाकु थाःगुया कारण थः
स्वामीयात स्वयाः गन- 'स्वामी ! बहनी जुल । पिहां बिज्यायेमते,
मे हालाः, प्याखं हुलाः नइपिं भिपिं मिस्त खइमखु । उकि गयःहा
जुइब्यु थुपिं थःथःगु माःमाःगु लँपु लिनाः वनी, छाया बिज्यायेगु ?
जिं छ्वयेमखु ।' थुलि खँ न्यनेवं जुजुया मतिइ 'ख ला खः' धइथें
जुल । मवनेगु मती वन । मन्त्रीयात लितछ्वयाबिल ।

मन्त्रीयात लित ला छ्वत । तर जुजुया नुगलय् पीर
दनावल । शोकं ब्याप्प जुल । भसुकाः पिदन । ख्वाः ख्युयावन ।
वया मनय् थथे च्वन- 'थौं अचानक तस्कं बालाःपिं मिसात
निह्य वयाः मे हालाः, प्याखं हुलाः, जिग् देशय् छु याये धकाः

वःपिं जुइ ? भिंगु याःवःपिं खइमखु । आः छु यायेमाली ? गथे
याये ? छु छु जुइगु खः ? ज्योतिष क्यना स्वये मालीगु खःला ?
उपिं प्याखंम्वःत स्वयाः जितः भिं जुइमखु । दरबारय् हयाः नं
कल्याण जुइमखु । जितः मभिं याःवःपिं जिं छाया स्वःवने ?
थःथःगु लँपु लिनाः माःमाःथाय् वनी ।' मती चिन्ता यानाः जुजु
अथेंतुं च्वन । लिबायेधुंकुसेलि प्रजापिं नं सकले थःथःगु छँय्
लिहांवन ।

चान्हय् जुलं नं जुजुया छुं खबर मवसेलि अप्सरा निम्हं
अनसंतुं बास यात । कन्हय् सुथय् जुल । नन्दिमुखं
अश्वघोषमुखयात धाल- 'थ्व देशया जुजु ला पिहां हे मवल,
छुयाये ? भीसं थथे मे हालाः प्याखं जक हुलाक्यनां भीगु ज्या
सफल जुइमखुत । थ्व जुजुयात ला अंकुशं क्यकाः सालाः न्वलं
धिनाः ल्ह्वनाः स्वर्ग छ्वयेमाःह्य जुयाच्चन खनिं । गुलि बुद्धि
हीनह्य धाये, व जुजुयात उद्धार याये धकाः भीपिं थन वयाच्चना,
व ला पिहां हे मवः । अमृतयात नं बिष भाःपाः च्वनीह्य,
बिषयात अमृत भाःपाः च्वनीह्य जुयाच्चन खनिं व । चीधीह्य
कलाःया मतिनां भूचाःह्य खनिं व । आः भीपिं थथे च्वनां मजिल ।

पासा ! आः भी निम्हं ग्यानापुपिं बँडेलया रूप धारण
यानाः जुजुया दरबारय् दुहांवनाः वया यःगु बांलाःगु बगैचाय्
उत्पात यानाः स्यंकः वने नु ।'

श्री बसुन्धरादेवीयागु ज्या पूर्वकेगु लागि निम्ह अप्सरा-
पिसं नं सल्हां क्वःज्यूगु खँकथं बँडेलया रूप कयाः जुजुया

लाय्कूदुनेया बगैचाय् ग्याना-ग्यानापुक हालाः भयङ्कर युद्ध
यानाच्चन । लाय्कू चाः चाः हुलाच्चन । सुथवःछि अथे सना
जुइधुनेवं निगूगु प्रहर जुसेलि बगैचं खनाः ग्यानाः जुजुया थाय्
बिन्ति याःवन ।

- 'महाराज ! भीगु दरबारय् ग्यानापुपिं निम्ह बँडेलत
दुहां वयाः घोर शब्दं हालाः त्वानाच्चन । भीग् बगैचाया स्वामा
सिमा धाक्व नष्ट यानाबिल । अन सकले ग्यानाच्चन । महाराज !
अन थथें सैन्यत, प्रजागणपि सःताः थ्वपिं निम्हं बँडेलत थौहे
याकनं छलपोलं स्यायेगु स्वयाबिज्यायेमाल । मखुसा थुमिसं
सर्वनाश याइ ।'

बगैचेयागु खँ न्यनाः क्वथाय् जक च्वनाच्चन जुजुया
मतिइ त्रास उत्पन्न जुल । 'न्हित्थं जि क्वथाप्वालय् जक
च्चनाच्चनां मजिल' भाःपाः थःहे वनाः स्वःवन । सिंह समानं
हालाः त्वानाच्चपिं बँडेलत खनाः जुजुया तहं पिहां वल । उम्त
स्यायेगु इच्छा यानाः धनु व बाण कयाः मन्त्रीयात सःताः धाल । 'हे
मन्त्री, हे सैन्यगणपिं ! छु स्वयाच्चना छिम्स ? याकनं शस्त्र अस्त्र
पिकयाः थाय्थासय् पाः च्वँ । अचानक लाय्कुली दुहां वयाः
त्वाःवःपिं, बिघ्न याःवःपिं निम्ह बँडेलत स्यायेमाल । थुमित
मस्यासें जिं त्वःतेमखु । उम्त याकनं घेरा ब्यु छिम्स ।'

पूर्वयागु ध्वाखाय् जि च्वने, दक्षिणाय् मन्त्री व
अमात्यगणपिं च्वँ, पश्चिमय् सैन्यत च्वँ, उत्तरय् मेपि प्रजागणपिं
च्चनाः घेरा ब्यु । होस या, थुपिं बिस्यु वनी । गुगु दिशां बिस्युं

वनी उगु दिशाय् च्वंपिन्त घोर सजाँय जुइ ।' जुजुया थुगु आज्ञा
न्यानाः सकलें ग्यानाच्चन । ग्याग्यां घेरा बियाच्चन ।

न्हापां जुजुं बाण कयेकल । सकसिनं बाजं थानाः हाःहू
यानाः लाय्बुयाः बँडेलतय्त ख्यानाच्चन । बराहरूपि देवीपिस
थःपिन्त घेरा बियाः ख्यानाहयाच्चगु व प्रजापिस दुःखसीगुयात नं
बिचाः यानाः सकलें बेहोश जुइकथं हालाः गुलिसितं कय्पुयाः
गुलिसितं ध्वानाः जुजु च्वंगु पूर्वयागु द्वारं तिन्हुयाः सकसिनं खक
बिस्युं वन ।

सूर्योदय जुजुया तहं थातय् मलात । सल ह्यय् च्वनाः
बाणं कय्कुक्कय्कु मन्त्री, सैन्य व प्रजागणपिलिसे ल्यूवन । बाणं
उम्त छथु हे लाःगु मखुत । अथेनं तया आवेशं शस्त्र प्रयोग
यायां लिनावनाच्चन । मन्त्री, सैन्य, प्रजापिं सकलें त्यानुचायाः
लिहां वन । जुजु व श्येन नांहा मनु जक थुगुहे कथं वंवं बहनी
जुल । उपिं तापाक्क छगू वनय् थ्यन ।

गुँइ दुने थ्यँसेलि बँडेल निह्वां थःथःगु भेषय् वयाः श्री
बसुन्धरादेवीयाथाय् वया अन जूजुगु सकतां खँया लिसें सूर्योदय
जुजुयात पित ब्वनाहयागु खँ ब्याक्क बिन्ति यानाः छखे आनन्द
च्चनाच्चन ।

चान्हय् गुँया दत्थुइ लासेलि लँपु दापा जुल । अन वने,
थन वने मसियाः सलहां कुहां वयाः सिमाक्कय् बासं च्वन । 'थुपिं
सु जुइ ?' आःइलय् निह्वाचा जक गन वनेगु ? नये नं पित्याः थें
च्चनावल । बँडेल निह्वा गन वन जुइ ? उलिमछि कयेकां नं छथु

धकाः हे लाःगु मखु आदि खँय् सहलह याया जुजु श्येनयात
धाल- 'श्येन, जि तस्क लः त्वने प्याय्चाल, नये नं पित्यात, छ
गनं वनाः लः छक्कः मालाहचि हूँ ।'

जुजुया उजंकथं श्येनं लः माःवन । लँ दुनाः अन वने,
थन वने मसियाः मखु थासय् लाः वन । लः लुइके मफु । सुथय्
जुल । श्येन मनूत सु वने मफुगु सुरनदी थ्यन । लाय्कूया
सुखभोग लुमकाः लः हइ, लः त्वने, प्याय्चाः लके धकाः जुजुया
आश यानाः पियाच्चन ।

लः माःवह्य श्येनं खुसि खँसेलि आनन्दया अनुभव यात ।
खुसिइ वनाः स्वत । मनूत सुं छह्य हे मखँसेलि भचा ग्याः थे
चिकु थे जुयाः ह्य जिरिङ्ग च्वकाच्चन । अथे जूसा थ्व खुसिइ
छक्कः म्वःल्लुये धकाः मतिइ तयाः खुसिइ वनाः म्वःल्लुल ।
सःसःगु स्तुति नं यानाच्चन ।

थुगु इलय् श्री बसुन्धरादेवीयागु ब्रत दनेत ह्यासुगु वसतं
पुनाः स्वर्गं थुगु खुसिइ क्वहां वःपिं अप्सरापिसं श्येनयात खनाः
अजूचायाः न्यन- 'छ सु ? गनं वयाह्य ? थन मनूत सुं वये
मफुगु थासय् छ गथे वया ?'

थ्व इलय् श्येनं अप्सरागणपिन्त खनाः प्रसन्न जुयाः
नमस्कार यानाः उमिसं न्यंगु न्ह्यसःया लिसः थुकथ बिल- 'जि
त्रैलोक्यय् नांजाःह्य जुजु सूर्योदयया सेवक श्येन नांहा खः । जिगु
भाग्य थौं छलपोलपिन्त दर्शन याये दत, छलपोलपिं थन छु
यायेत बिज्याना ? जितः कनाबिज्याहूँ ।' थुलि धयाःलि थः थन

गथे जुयाः थ्यन धइगु ब्याक्क खँ अखप्सरागणपिन्त कन ।

श्येनया खँ न्यनाः अप्सरापिं मध्यय् मुख्यहं कन-

'अय् मनू ! जिपिं श्री बसुन्धरादेवीया भक्तपिं खः । वसपोलयागु तिलाव्रत दने धकाः थुगु खुसिइ वयापिं खः जिपिं । जिमिसं दनेगु व्रत छं स्वयाच्चं । श्री देवीयागु प्रसाद बियाछ्वये । छैय् वनाः छं नं व्रत दँ । जुजुयात नं व्रत दकि । थ्व पुण्यं देशय् उपद्रव नाश जुइ । सुभिक्ष जुइ । रोग, दुःख, दारिद्र्य फुनावनी । अष्ट महाभय तरय् जुइ । सप्त ऐश्वर्य वृद्धि जुइ । महामङ्गल जुइ, कल्याण जुइ, दशाकुशल पाप नाश जुइ । शान्त स्वरूप जुयाः धर्मचित्तह्य जुयाः सुख जुइ । लिपा वसपोल श्री बसुन्धरादेवीया भुवनय् बास लाइ । जुजुयात थ्व खँ न्यकि । छिमिथाय् देशय् उत्पात् जुयाच्चगुयात दिकेत बीणा थानाः, मेहालाः, प्याखं ल्हूवयाच्चपिं, बंडेलया रूप कयाः ल्वाःवयाच्चपिं मेपिं मखु श्री बसुन्धरादेवीया हे सेवकपिं खः । छिमिसं मथुल । थ्व फुक्क जुजुयात कनाः श्री बसुन्धरादेवीयागु व्रत याकनं दकि' धकाः उपदेश बियाः उगु खुसिइ म्वःल्हुयाः, तिलाव्रत दनाः विसर्जन याये धुँसेलि ह्यासुगु स्वां, सिसाबुसा, मद्दिचद्दि आदि प्रसाद बियाः लित छ्वयाहल । थःपिं नं स्वर्गय् लिहां वन ।

श्येन व जुजु च्वनाच्चंगु थासय् थ्यंकाः अप्सरापिसं बियाहःगु प्रसाद देछाल । लः नं बिल । अले लः माःवनाबलय्-सुरनदी थ्यंगु व अन स्वर्गं अप्सरापि वयाः श्री बसुन्धरादेवीयागु तिलाव्रत दंवःगु आदि खँ व कनाहःगु खँ जुक्व कनेधुनेवं श्यनं

हानं धाल - 'जि अन च्वनाः व्रत दनेगु इच्छा जूगु खः तर छलपोलयात लः त्वंके मफइगु धन्दां लिहां वया ।'

श्येनं हःगु प्रसाद भोजन यानाः लः नं त्वनेधुंसेलि सुर-नदी स्वयेगु इच्छां श्येनलिसें वन । तर अन सुं मदयेधुंकल । अन सुं मदुगु खनाः जुजुं नुगः मछिकाः थःगु जन्मयात धिक्कार यायां धाल - 'धिक्कार खः जिगु जन्म नं । लातले भाःपे मफु, मलाकाः भाःपे माल । न्ह्यात्थेसां, थ्व अप्सरापिसं छन्त धयाहः थें लाय्कुली वनाः याकनं श्री बसुन्धरादेवीयागु व्रत दं वने नु, थन विस्तार यानाच्च्वने मखुत आः ।' थुलि धयाः स्वां सिन्हः ज्वनाः निम्हं थःगु दे श्रीपुर नगरय् थ्यकः वल । मन्त्रीसहित सकल प्रजागणपिं मुंकाः थःपिन्त जूगु अनुभव फुकं कनाः चित्त बुझय्याकल । थःपिसं श्री बसुन्धरादेवीयागु व्रत दनेगु क्वःछिनागु खँ घोषणा यात । प्रजागणपिसं नं थःपिनि छैय्, विहारय्, देगलय्, खुसिइ वा तीर्थय् गनं नं च्वनाः श्री बसुन्धरादेवीया व्रत दनेत उजं बिल । खर्च मदुपिन्त खर्च बीगु नं यानाबिल ।

जुजुया तस्कं ययाच्चंम्ह चीधीम्ह लानि चूडदेवीया क्वथाय् वनाः आराम यायां कलाः भाःत निम्हस्या खँ जुल- 'यःम्ह मय्जु, आः भीसं श्री बसुन्धरादेवीया व्रत दनेमाल । छं नं मन शुद्ध यानाः तिलाव्रतय् बांलाक मन बियाः भक्तिभाव या ।'

थथे थः स्वामीया वचत न्यनाः कुमतिम्ह लानिं बिन्ति यात - 'प्रभु स्वामी ! छःपिनि यःम्ह जि खःसा जिं छगू बिन्ति याये, छलपोलं न्यनाबिज्यायेगु खःला ?' थः लानिया वचन

न्यनाः जुजु लिसः बिल- 'प्रिय ! छ भाय्प्वः जितः यःम्ह मेम्ह सुं
मिसा मदु, उकिं छु धायेत्यनागु खः धा, जि सत्यनं पूरा यानाबीगु
जुल ।' जुजुयात सत्य वाचा ल्हाके धुंसेलि दुर्मतिम्ह चूडदेवीं
बिन्ति यात - 'छलपोलं श्री बसुन्धरादेवीयागु तिलाव्रत दनेगु
इच्छा यानाबिज्यात । थ्व व्रत दनेबलय् छलपोल तःधिकःम्ह
लानिनाप च्वनीगु जि गथे सहाये फइ ? गथे यानाः स्वये फइ ?
छःपि व जि नापं च्वनाः व्रत दनेत निम्बदेवीयात दरबारं पितिनाः
वनवास छ्वयाबिज्यायेमाल । थन दरबारय् हे तयाः भीसं व्रत
दनसा भीत भिं जुइमखु, तःधीम्ह दतले जि चीधीम्ह छःपिनाप
च्वनाः व्रत दने दइ नं मखु । सत्य वचन धइगु तःधं उकिं
छलपोलं थुलि यानाबिज्यायेमाल । थुलि जुल धाःसा जिगु मन नं
चक्कनी । नत्र जिगु मन क्वतुनाच्वनी ।' कुमतिम्ह लानिया
खयात खः भाःपाः त्वह मदु त्वह तयाः तःधीम्ह लानि सःतके
छ्वयाः धाल -

- "अय् पापिष्ट निम्बदेवी ! छ थन देशय् च्वने मदु
तापाःगु वनय् वनाः च्वं हुं । छं यःपिं पासापिं ज्वनाः वनय् वनाः
बास याः हुं । थ्व जिगु आज्ञा खः उल्लंघन याये दइमखु । यदि
जिगु खँ गन्यन धाःसा छं तच्चःगु सजाय फयेमाली ।" थः
स्वामीयागु छाःगु वचन न्यनाः निम्बदेवीया चिमिसँ तितिं स्वात
। ह्य फिर्फिर खात । ग्याग्यां मिखां ख्वबिधाः हायेकाः स्वामीयात
अनियानाः खाखातूगु सलं बिन्ति यात-

- 'स्वामी ! महाराज ! जिगु अपराध जा छुं मदु अथेसां

जिगु कर्मया भोग वा पूर्वजन्मय् यानावयागु पापकर्मया भोग
जा यायेहे माः उकिं छलपोलयागु वचन शिरोपर यानाः जि
वनवासय् वनेगु जुल । तर जिगु छगू निवेदन न्यनाबिज्याहुं-
प्रजागणपिन्त थः हे मस्त भाःपाः रक्षा यानाबिज्याहुं, धर्मचित्त
यानाबिज्याहुं । चीधीह्य लानि चूडदेवीयात बांलाक बिचाः यानाः
तयाबिज्याहुं, वयात दुःख बियाबिज्यायेमते । जि पापी वने ।"

थुलि धयाःलि थः स्वामीयात प्रदक्षिणा यानाः प्यम्ह
सखिपिं ब्वनाः निम्बदेवी लानि लाय्कूया पूर्वपाखेरया ध्वाखां
श्रीपुर नगर त्याग यानाः वनान्तरे वन । वनय् थ्यंसेलि भिखाचाछें
छखा दयेकाः न्याम्हं अन च्वनाः माः बलय् माःकथं व्यवहार
हनाः धर्म कर्म आदि यानाः मैत्रीचित्त यानाः दुथे फुथे यानाः
जीवन हनाच्वन ।

श्रीपुर नगरय् नगरवासी जनताया नये-त्वने मखनाः
हाहाकार जूगुली नं हानं निम्बदेवी लानियात छुं खँ मदयेकं
पितिनाछ्वःगुलिं तस्कं दुःखतायाः अपशोच यानाच्वन ।

छुं दिन वन । लाय्कुली व्रत दनेगु ग्वसाः ग्वल ।
लाय्कुली फयांफक्व छाया तयाः हर्ष यानाः विधिकथं सकतां
पाय्छि जुइक ज्वलं खाकाः भाद्रकृष्णया द्वितीयाकुन्हु गुरु
पुरोहित सकलें सःताः श्री बसुन्धरादेवीयागु व्रत दनेत मण्डः
दयेकाः फुक थापंसिधयेकाः पूजा यात । चान्हय् मत छ्वयेकाः
गुरुया वचन न्यनाः आनन्द यानाच्वन । कन्हय्कुन्हु न्हापां
तीर्थय् वनाः म्वःल्हुयाः नीची यानाः मर्यादाक्रमकथं कथंहंक

चवना: श्री बसुन्धरादेवीया व्रत विधिकथं शील कया: महायानधर्म
कथं धलं दना: पूजा यानाचवन ।

पूजा सिधल । चूडदेवी दनाकथं क्वथाय् वया: मनय् खँ
ल्हाकाचवन- 'गज्या:गु ब्रत जुइ थ्व ? अकालय् नये मज्यू,
ह्यासुगु ब्रत सूत्रका ल्हा:तय् चिनाततले मखुगु खँ ल्हाये मज्यू,
तिसां ती मज्यू, मे हाले मज्यू, प्याखं ल्हुइगु व बाजं थाये मज्यू ।
तत:जा:गु लासाय् दने मज्यू हँ । जि थ्व नियमय् चवने मफु,
जित: य:य:गु धाक्व जिं गथे त्व:ते फइ ? जिं थ्व सूत्रका नं
चिनातये मफु । थ्व का छपु मदयां छु हे पाइगु खइ ? मदयेकं
मगा:गु नं खइमखु, छु यायेत ज्यूगु धका: थ्व ?' थथे बिचा:
यायां तं पिकयाचवन ।

अले दुर्मतिह्य लानिं रक्षा सूत्रकायात थ:थम्हं चफुना:
भ्यालं वांछ्वत ।' 'आ: न्ह्यागु या:सां जिल' भा:पा: यग्गु नया:
य:य:थें सना: मस्ति यानाजुल ।

उगुहे अवसरय् ब्रतया दिनय् वनय् च्वंहा निम्बदेवीं
लाय्कुली उत्सव याना: धलं दगु खँ न्यना: नुग: मछिंका: थ:
सखिपिं निहसित लाय्कुली छ्वया: थ: स्वामीयाके बिन्ति याना:
श्री बसुन्धरादेवीयागु तिलाब्रत दंगुया स्वां, प्रसाद व भोजन
फ्वंके छ्वत । ब्रत दंगु सिया: थ: नं अबसं च्वंच्वनागु खँ कँसे
विस्तार मयासे याकनं वनेत धाल । निम्बदेवीयागु आज्ञाकथं
प्रसाद काये धका: वंपिं उपिं निह्य सखिपिं बहनी जुइवं लाय्कुली
थ्यन ।

निम्बदेवीया सखिपिं व:गु यानंनिसें खना: चूडदेवीं-
'थन वयेमते, थत्थें लिहां हँ' धका: गनाबिल । निम्हं सखिपिं
लाय्कुली थहां वने मखना: उखेथुखे स्वया जूगु इलय् वांछ्वयात:गु
ब्रत सूत्रका खन । उकियात कया: स्वसेलि वज्र गथि चिनात:गु
का खना: ब्रत सूत्रका धका: ह्यासीका: थ्व भीगु भाग्यं लूगु
भा:पा: कया: 'थ्वहे सां यंका: बी, चूडदेवीं खना: भी तलय्
जुजुयाथाय् थहां वने मखन छुयाये ? धका: थ: थवय् खँ ल्हाना:
मेगु वांछ्वयात:गु स्वां, जाकि, सिन्ह: दक्वं मुना: छगू थलय् तया:
ज्वना: लिहां वन । निम्बदेवीयात थ:पिसं ज्वनावयागु प्रसाद ब्युसे
लाय्कूया ब्याक्क खँ कन ।

निम्बदेवीं प्रसाद कया: स्वयेवं हे थ्व ब्रतयागु रक्षा
सूत्रका धका: सीका: प्रसाद ग्रहण यात । मनमनं धाल- 'हे
बसुन्धरादेवी ! जिं छलपोलया ब्रत दने मखंसां प्रसाद कायेदत ।
छलपोलयात सलंस:क्व: प्रणाम दु । थ:गु कर्मया भोगं वनय्
चवनेमाल, जि पापी अनाथया रक्षा यानाबिज्याहँ । जि नं थ्व ब्रत
दने फयेमा ।' थुलि प्रार्थना याना: थ: सखिपिन्त धन्यवाद देछाया:
लसतां मन स्वां ह्वयेका: परमेश्वरी लुमंकाचवन ।

थुगु बखतय् श्री बसुन्धरादेवी जियथिचा (बुह्रिचा) जुया:
भ्वाथ:गु वसतं पुना: स्वये हे मछालापुसे च्वंगु भेषय् लाय्कूया
लुखाय् वया: धाल- 'अय् द्वारपालपिं ! जि चूडदेवीया माया नं
मां, अजिमाजु ख: । थौं थन धलं दना: लसता हंगुलि छुं नये-
त्वने दइला धका: चान्हय् जूसां चूडदेवी लानीयात नापलाये

धका: वया । जिगु खबर थ्यंकाब्यू' धका: हालाच्चन ।

थुगु इलय् जुजुया ब्रत दनागु थासय् च्वना: मत छ्वयेका: तुत: ब्वनाच्चन । महारानी थ: पासापिलिसे ख्या:यानाच्चन । द्वारपालं बुह्रिह्य मनुखं धा:गु सूचं ब्यूवल । लानिं भ्यालं क्वस्वया: थत ब्वनाहयेगु उजं बिल । बुह्रियात दुने ब्वनायन । लानि क्वहां वया: स्वल । स्वयेहे मज्यूम्ह, व ख्वा: थ्व ख्वा: मदुह्य बुह्रि खनेवं मछाला:, लज्या चाया: धाल "छ सु ? जिं अजि धायेमा:पिं सुं मदु । छ जिमि अजि मखु । छु या:वयागु छ ? छ थथ्ये हँ छ, याकनं हँहे हँ । मखुसा छं कसा नयेमाली ।" आदि अनेक निंदाचर्चा याना: महांतय्त धया: पितिके बिल । महांतसें लानिया उजंकथं बुह्रिरूपि देवीयात घ्वातुघ्वाना: हत्तुहका: पितिनाहल ।

चूडदेवीं या:गु व्यवहार स्वया: वनय् च्वंहा, दु:खिह्य लानि निम्बदेवीयाथाय् वनेगु मनंतुना: दुखसियाच्चंहा निम्बदेवीयात उद्धार यायेत थ्वहे बुह्रिया रूपय्तुं वनय् निम्बदेवीया भिखाचाय् वन । छेँक्वय् च्वना: थसुथुसु मुसुतया: क्यनाच्चन । चेटीनीनं-थज्या:गु चाय् थुइलय् थुसुथुसु मुसुतयाच्चंहा सु धका: स्व:व:गु इलय् बुह्रिह्य छह्य मनु खना: छेँचाय् दुत ब्वना: लानि निम्बदेवीयात सूचं ब्यूवन । लानि क्वहां वया: स्व:व:बलय् तस्कं उमेर वनेधुंकूम्ह बुह्रिह्य अजिमाजु खना: आदरपूर्वक ल्हा: ज्वना: थत ब्वनायन । लासाय् फ्यतुकल । नायुगू सलं अजिमाजुयाके थज्या:गु चाय् दु:खसिया: थनथ्यंक वयेमा:गु कारण न्यनेकने यात । 'अजिमाजु ! छ:पिन्त छु सेवा यायेमाल ! जिमिसं फुगु यायेगु जुल, आज्ञा

जक जुयाबिज्याहँ' धका: आदरभाव क्यगु खना: बुह्रिरूपि श्री बसुन्धरादेवी लय्ताया: आज्ञा जुयाबिज्यात- 'लानि निम्बदेवी ! छ धन्य ख:, छ खना: जि तस्कं लय्तायेधुन । छंगु शील स्वभाव खना: जि सन्तुष्ट जुइधुन, जि अजिमाजुया रूप कया: चूडदेवी नापला: वना तर वं जित: नाले मछाला: ब्व:बिया: महांतय्त उजं बिया: पितिनाहल, उकिं जि थन छंथाय् वयागु ख: । जि मेपिं सुं मखु, बसुन्धरा धयाह्य देवी जिहे ख: ।' थुलि धया: श्री बसुन्धरादेवीं थ:गु रूप दर्शन बियाबिज्यात ।

निम्बदेवी पाय्छिगु आदर सम्मान याना: देवीया पालिका भवपुया: सखिपि सहित च्वना: थ:गु दु:ख विन्ति यात । श्री बसुन्धरादेवी निम्बदेवीयात जुजु वइगु, जुजुलिसे च्वने दइतिनिगु भविष्यवाणीया लिसे 'सप्तवृद्धिं पूर्ण जुइमा' धका: आशीर्वाद बिया: 'जिगु ब्रत थ: स्वामीलिसे दँ' धका: आज्ञा जुया: अन्तर ध्यान जुयाबिज्यात ।

लानि निम्बदेवी थ: सखिपिलिसे ल: कायेत पिहां वन । खुसिइ म्व:ल्हुया:, ख्वा: सिला: छेँय् लिहां व:हा लानि भिखाचा छगुलिं हे श्रीपुर नगरया लाय्कू समानं खनाच्चन । दुहां वना: स्व:गु बखतय् मदु धइगु छुं हे मदयेक पूर्ण जुयाच्चंगु खना: अजू चायाच्चन । श्री देवीया कृपां दक्व सुख, ऐश्वर्य व आनन्दय् च्वनाच्चंगु खँ सूर्योदय जुजुं सिया: थ: त:धीह्य लानि लुमनावया: याकनं कौमारीपूजा क्वचायेका: मन्त्रीसहित गणपिं मुंका: निम्बदेवी च्वंगु वनय् थ्यंक: वन । थ: स्वामी जुजु बिज्या:गु खना: तस्कं

लयतायाः हथापथासं लं स्वःवनाः नापलाकाः तुति भ्वपुयाः थःगु
आश्रमय् ब्वनायनाः माःगु हनाबना यासे वनय् जुक्व खँ बित्ति
यात ।

दक्व खँ न्यने धुंकाः जुजुया मन उथलपुथल जुल ।
चीधीह्य लानि चूडदेवीया कुकर्तव्य व दुर्मतिं यानाः पलाः पतिकं
द्वंकाच्चनागु व श्री देवी बसुन्धरा लायकुली थ्यंक वलं नं दर्शन
याये मखंगु सियाः पश्चात्ताप व शोकं जुजुयात ब्याकुल यानाबिल ।
चूडदेवीया बुद्धिइ वनाः निम्बदेवीयात वनवास छ्वयाहयागुलिइ
“जितः क्षमा या, छ धन्य खः । छंगु नुगः पवित्र खः उकिं छन्त
श्री देवीया दर्शन लात, आः जि छलिसे धलंदनेगु इच्छा जुल”
धकाः जुजुं थःगु नुगः खँ प्वंकल ।

‘परमेश्वरी बसुन्धरादेवी ! जितः दर्शन बियाबिज्याहुँ,
जि थन च्वनाः हानं ब्रत दनेत्यना’ धकाः प्रार्थना यासे कन्हय्
कुन्हु सकल प्रजागणपिलिसे’ गुरुसहित ब्वनाः, मन्दः च्वयाः
पूजाया सारजाम दक्वं ताःलाकाः माःगुतक यानाः ब्रत दनेत
तयारी यानाच्चन । थ्व खँ चूडदेवीं सियाः तमं मि जुयाः थः
न्त्यथु निम्बदेवीया आश्रमय् वनाः पूजा-ज्वलं दक्व थ्वानाः घारं
घुरं यानाबिल । नीची यानातःगु फुक्क थासय् थुथु यानाः ई
फानाबिल । निम्बदेवीं शान्त जुइत इनाप यायां जुजुयात नं छुं
हालाबिमज्यायेत बित्ति यानाच्चन । थुगु पहचह खँ खँ सकलें
ज्यः जुयाः, वाताहां च्वनाः स्वयाच्चन ।

उगु पापया कारणं चूडदेवीया म्हुतु मनावयाः फाया

त्वाः थें जुयाः बेरूप जुल । भयङ्करगु ख्वाः जुयावःगु खनाः, स्वयाः
थःथहां मछालाः वनय् बिस्सुं वन । वनय् च्वनाः पश्चात्ताप
यानाः ख्वाः श्री बसुन्धरादेवीयात लुमंकाच्चन । थुकथं नुगः
दायाः ख्वाः वनय् श्री बसुन्धरादेवी नापलायेगु आश यानाः
वनावं च्वंगु बखतय् अन लंपुइ पुखू निगू ल्वानाच्चंगु खन ।
प्याय्चाःगुलिं अनया लः त्वने धकाः लः थ्यूवनेवं पुखुलिं थथे
ख्वाः हालाः वनय् वयागुया कारण न्यन । फात्वाःह्य चूडदेवी
लानिं ‘जि पापिनीया पाप फुकेया लागि श्री बसुन्धरादेवी नापलाये
धकाः वया’ धकाः थःगु वृत्तान्त खँ कनेवं पुखूदुनेया सर्पतसें
धाल- ‘धन्य खः जिमि भाग्य, थौं तःधंगु भाग्यं जिमिसं छन्त
ध्वदुल, वसपोल श्री बसुन्धरादेवीयाके जिपिं निह्य पुखूदुने कालसर्प
जुयाः ल्वानाच्चनेमाःगु छु पापं यानाः धकाः न्यनाब्यु, अले जिम्त
छक्कः व खँ कंवा’ धकाः ज्या ब्वया हःगुलिं अजूचायाः वयाच्चंगु
इलय् फाखाः जुयाच्चंम्ह प्रेत छम्ह खन । सूचीमुख जुयाच्चंम्ह
(म्हुतुप्वाः चीप्वाः, प्वाः तग्वःम्ह) प्रेत छम्ह नं नापलात । (उमिसं
नं) उकथं हे थःथःगु दुःख भोगया कारण श्री बसुन्धरादेवीयाके
न्यनाः ‘जिमित छक्कः कंवा’ धयाः ज्या ब्वयाहल । व फुक्क खँ
लुमंकाः वंनावं च्वंगु बखतय् गनं वः गनं जुइक कालसर्प छम्ह
वयाः चूडदेवी लानियात न्यायेत लित्तुलिना जुल । आखिरय्
लानियात ध्वदुइकाः ख्वालय् धसय्यानाः बेहोश यानाबिल ।
गबाय्त जाय्काः होशय् वसेलि बुलुहुं दनाः मन खिन्न यानाः
हानं मेगु थासय् वनेत वनावं च्वंबलय् लँय् खुसि छगू ध्वदुल ।

खुसिइ वनाः लः त्वने धकाः क्वस्वःबलय् खुसिइ थःगु ख्वाः
फात्वाःगु मखनाः बांलाःगु रूप खनाः तसकं लय्ताल । 'धन्य खः
श्री बसुन्धरादेवीया कृपा' धकाः मनं भालपाः वनावं च्वंबलय्
लँय् हिंसिमा छमा ध्वदुल । उगु हिंसिमाय् सयाच्चंगु हिंसि छगः
खाये धकाः ल्हाः यखायेवं हिंसिमां धयाहल - 'अय् पापिष्ट
मिसा, छंगु आमु अशुद्धगु ल्हाःतं जितः थीमते । जि थम्हं हे छंगु
ल्हाःतय् कुतुकाहये, फया का' हिंसिमाया खँ न्यनाः चूडदेवी
ल्हाः फल । हिंसिमां थःगु सि छगः कुतुकाबिल । लानिं हिंसि
फयाकाल । थुगु हिंसिया प्रभावं चूडदेवी याकनं हे सुरनदी
थ्यंकः वन । अन खुसिइ तसकं बांलाःम्ह अप्सरा छम्ह लुँयाघः
ब्यकुंच्यानाः वयाच्चंगु खन । थ्व खनाः चूडदेवी अजूचायाः
अप्सरायात स्वयाः न्यन -

- 'अय् सुन्दरी ! छि गन भायेत्यना ?'

- 'श्री देवी बसुन्धराया व्रत दनेत वनेत्यना, छ सु खः ?
गनं वयाम्ह ? छाय्, छु कारणय् थन वयागु ?' आदि खँ
अप्सरां नं न्यन । चूडदेवीयात अगःचा मालां देगः हे लूथें जुयाः
तस्कं लय्ताल अले अप्सरायात थःगु परिचय बिल ।

- 'जि श्रीपुर नगरया जुजु सूर्योदयया चीधीम्ह लानि
चूडदेवी धइम्ह पापिनी खः । जि थन श्री बसुन्धरादेवीया दर्शन
याये दइला धइगु आशं वयाम्ह खः ।' धकाः मिखां ख्वबि हायेकाः
थःगु खँ ब्याक्कं कन ।

दक्व खँ न्यनेधुनेवं अप्सरां चूडदेवीयात थःलिसें ब्वनाः

व्रत दनेत सकल अप्सरापिं मुनाच्चंगु थासय् तक थ्यंकाबिल ।
थ्व फुक्क खनाः लय्तायाः चूडदेवी नं अनहे च्वनाः व्रत दन ।
थम्हं यानागु दक्व अपराधया लागि क्षमा फ्वनाः शुद्ध चित्त
यानाः श्री बसुन्धरादेवीयाके जक चित्त स्थीर यानाः व्रत दंगुलिं
श्री देवी लय्तायाः व्रत दनाच्चंगु थाय्या मण्डलं प्रकट जुयाः
दक्व पाप क्षमा यानाबिज्यात । न्ह्यथुम्ह निम्बदेवी थें धर्मचित्त
यायेगु उपदेश नं बियाबिज्यात । श्री देवीया उपदेश न्यनाः हानं
चूडदेवीं थःत लँय् न्यनाहःगु खँ फुक्कं कथहनं श्री देवीयाके 'थ्व
छु जुयाः जुल ?' धकाः बिन्ति यासेलि देवीं आज्ञा जुयाबिज्यात-

- 'न्हापा मनूया जन्मय् तताकेहें निम्हसिया नये-त्वने
त्यलकि मति मभिकाः सँपुपुं ल्वाइगु व सर्प जुयाः जन्म काः
वनेमा धकाः सराः बिइगुया दोषं थौं वयाः पुखुलिइ कालसर्प
जुयाः निहं ल्वाल्वां दुःख हनाच्चनेमाल, १ । न्हापा मनूया जन्मय्
जुजुया लाय्कुलिइ भण्डारी जुयाच्चंबलय् थः परिवार व कतःयात
नं नकें स्यानाः थः जक साःभिं नयाजूगु पापं फाखाःह्य प्रेत
जुयाः जन्म कयाः दुःख सियाच्चनेमाल, २ । न्हापा मनूया जन्मय्
वाराणसिइ ब्राह्मण जुयाच्चंगु बखतय् बुद्ध वचनयात हेला यानाः,
कर्पिन्त नं मनकुसे ध्यबा जक मुंकाः नुगःस्याःकुति जूगुया फलं
थौं सूचीमुख (म्हुतुप्वाः चिप्वाः, प्वाः तग्वःह्य प्रेत जुयाः दुःख
सियाच्चनेमाल, ३ ।' थथेहे परस्त्री गमन, जीवहिंशा, कर्पिनि
सम्पत्ति मन्यँसे, मखंक काःगु, मिलय्जूपिं फायाब्यूगु, दुर्वचन
ल्हानाः कर्पिन्त नुगलय् स्याकावःगु आदि दशाकुशल पापया खँ

बोध यानाबिज्यात ।

अप्सरापिनि ब्रत सिधयेकाः लिहां वन । चूडदेवी नं
लिहां वन । लँय् नापलाक्व पापीतय्त् पूर्वजन्मया कर्म कँकं
कर्मया भोग फुकेगु उपाय नं कनाः लिहां वयाः थः स्वामी व
न्त्यथुया थासय् वनाः निम्बदेवीया शरणय् वनाः थःत जुक्व खँ
कनाः थहां यानागु अपराधया लागि क्षमा फ्वनाच्चन ।

जुजु लय्तायाः निहं लानिपिं ब्वनाः श्रीपुर नगर लिहां
वन । जुजु थहां श्री बसुन्धरादेवीया दर्शन याये मखनिगुलिं निहं
लानिपिलिसें मन्त्री, पुरोहितसहित यानाः ब्रत दनेगु ग्वसाः
ग्वयाबिज्यात । विधिवत् रूपं ब्रत दनेगु ज्या जुल, कथहनं
छसीकथं च्वनाः ब्रत दन । थुगु ब्रत खनाः लय्तायाः ब्रतया
मण्डलं श्री बसुन्धरादेवी पिलुयाः दर्शन बियाबिज्यात ।

श्री बसुन्धरादेवी ह्यसीके-

स्वपाः ख्वाः । दथुयागु ख्वाः ह्यासुगु वर्ण- बसुन्धरादेवी ।
जवयागु ख्वाः- कुंकुम वर्ण- महालक्ष्मी ।
खवयागु ख्वाः ह्याउंगु वर्ण- कौमारी ।
तस्कं थीगु जः दुह । स्वहं छह्हे, छह्हे स्वहं धइगु
प्रतीक स्वरूप स्वपाः ख्वाः धारण यानाबिज्याःह्य देवी ।
खुका ल्हाः । ल्हाःया ज्वँसा- जवगु मूलगु ल्हाःतिं जप
माला, निकागु ल्हाःतिं ज्वलान्हाय्कं, स्वकागु ल्हाःतिं
अभयवर बियाबिज्याःगु दु । खवयागु मूलगु ल्हाःतं

प्रज्ञापुस्तक ज्वनाः, निकागु ल्हाःतं वागुई, स्वकागु ल्हाःतं
अमृतया पूर्णकलश ज्वनाबिज्याःगु जुल ।

पलेस्वांया द्यःने ललितासनय् फ्यतुनाः जवगु तुति पूर्ण
कलश व उकिया द्यःने शङ्खया द्यःने दिकाः मुसुहुं न्हिलाः
बिज्यानाच्चंहु जुल ।

थुज्वःह्य सूर्यसमानं थिनाच्चंहु श्री बसुन्धरादेवीया दर्शन
यानाः सकलें लय्तायाः आनन्दं बिन्ति यानाः च्वंच्वन ।

वसपोल श्री देवीं सकसितं सुख-ऐश्वर्यया लागि, पाप
नाश जुयाः पुण्य लाभ जुइगु व दुःख द्ररिद्र नाश जुयाः सकसितं
भिं मङ्गल जुइगु आदि वरदान (आशीर्वाद) बियाः अन्तर्ध्यान
जुयाबिज्यात ।

कथहनं पूजा नं क्वचाल । कन्हय्कुन्हु कौमारी पूजा
यानाः तिलाब्रत क्वचायेकाः आनन्दं च्वनाच्चन । थुकथं ईब्यः
पतिकं अनुकुलता स्वयाः तिलाब्रत दनाः श्री बसुन्धरादेवीया
शरणय् वनाः वसपोलया मन्त्राभिषेक कयाः, दुःख, भय आदिं मुक्त
जुयाः सुभिक्ष जुइकाः दिन हँहँ स्वदँ फुसेलि निम्बदेवी नांहा तःधीह्य
लानिया पाखें काय् छह्हे बुल । जुजुं उह्य काय्यात 'तेजोदय
राजकुमार' धकाः नां छुत । उह्य कुमार तःधी जुइवं
राज्यभार दक्वं कुबिकाः थःगु अन्त्यकालय् निहं लानिपिं ब्वनाः
जुजु सूर्योदय तुषिताभुवनय् वनाः च्वन । "तिलाब्रतयागु प्रभावं
उपिं स्वहं लिपा श्री बसुन्धरादेवी च्वनाबिज्याइगु सुखावति भुवनय्
वास लात" धकाः श्री शाक्यसिंह तथागतं आज्ञा जुयाबिज्यात ।

थुकथं न्हापा श्री शाक्यसिंह तथागतं कनाबिज्याःगु थुगु
धर्म-उपदेश न्यनाः शालिपुत्र, मौद्गल्यायन, आनन्द भिक्षुसहितया
बुद्ध-धर्म- संघया सकल प्राणिपिं सन्तोष जुयाः श्री शाक्यसिंह
तथागतयात दण्डवत् प्रणाम यानाः आनन्दं च्वनाबिज्यात ।

श्री बसुन्धरादेवीया तिलाव्रत दनेगुया महिमा व
सूर्योदय जुजुया बाखं व्वचाल ।

श्री मां बसुन्धरादेवीया
धारणी

ॐ नमो भगवत्यै आर्य्य बसुन्धरायै हूं हूं हूं श्री धने धने
धनैश्वर्य्यै बसुन्धारण्यै वरप्रदायै सर्वसत्त्व वस्त्रालंकार
सर्व ब्रीह्यादिभिः सर्वापकरण्यै समृद्धि मे देहि देहि
शान्तिकुरु पुष्टिकुरु वरसिद्धि ददापय स्वाहा !

